Kinh Ngọc Quý [Dhammapada] (Khantipalo & Susanna dịch Anh; TK Giác Hạnh dịch & chuyển thơ)

Nikaya — bài lẻ & đối chiếu

BuddhaSasana budsas.net Chuyển sang dạng PDF bởi Thế Giới Phật Giáo .org (quốc tế)

Kinh Ngọc Quý (Dhammapada)

Nguyên Tác Anh Ngữ: Ven. Khantipālo & Sister Susanna Sydney, Australia, 1993

Việt dịch & Chuyển thơ: Hạnh Đạo (Tỳ khưu Giác Hạnh)

Lưu ý: Đọc với phông chữ VU Times (Viet-Pali Unicode)

Món Quà Pháp Bảo ITBM University, Yangon, Myanmar PL. 2551 - DL. 20-09-2007

-ooOoo-

Mục Lục

Lời cảm tạ Vài nét tiểu sử tác giả Lời nói đầu

1. Phẩm song yếu (PC 1-20)
2. Phẩm không phóng dật (PC 21-32)
3. Phẩm tâm (PC 33-43)
4. Phẩm bông hoa (PC 44-59)
5. Phẩm người ngu (PC 60-75)
6. Phẩm người trí (PC 76-89)
7. Phẩm A-la-hán (PC 90-99)
8. Phẩm ngàn (PC 100-115)
9. Phẩm ác (PC 116-128)
10. Phẩm hình phạt (PC 129-145)
11. Phẩm già (PC 146-156)
12. Phẩm tự ngã (PC 157-166)
13. Phẩm thế gian (PC 167-178)
14. Phẩm Phật đà (PC 179-196)
15. Phẩm an lạc (PC 197-208)
16. Phẩm hỷ ái (PC 209-220)
17. Phẩm phẫn nộ (PC 221-234)
18. Phẩm cấu uế (PC 235-255)
19. Phẩm pháp trụ (PC 256-272)
20. Phẩm đạo (PC 273-289)
21. Phẩm tạp (PC 290-305)
22. Phẩm địa ngục (PC 306-319)
23. Phẩm voi (PC 320-333)

24. Phẩm tham ái (PC 334-359)
25. Phẩm tỷ kheo (PC 360-382)
26. Phẩm Bà-la-môn (PC 383-423)
Tài liệu tham khảo

-ooOoo-

Lời Cảm Tạ

Mùa an cư này đến đây,
Chúng tôi tu học cùng thầy, bạn thân.
Tăng ni sinh, thật tuyệt trần!
Cặp mắt từ ái hỷ tâm tràn đầy.
Những ngày cùng học chung thầy,
Đại Học Quốc Tế vui thay đạo mầu!
Giáo lý của Ngài thâm sâu!
Chúng con theo học nhiệm mầu biết bao!
Công lao Ngài, thật thanh cao!
Huynh đệ tu học đền trao ân này.
Chính vì nghĩa cử cao dày,
Con đây cố gắng tỏ bày hiếu trung.
Kính bạch Ngài! Con vui mừng,
Nỗ lực tinh tấn dịch từng trang kinh.
Sau đó cố gắng chính mình,
Thi hóa lời dạy quý vinh của Ngài.
Hầu mong dâng cúng tận tay,
Đến chư độc giả để thay món quà.
Nhân đây thành thật thưa qua,
Chư ân nhân quý cả nhà hỷ hoan.
Ngài Hiệu Trưởng, quý vô vàn!
Giúp con chỗ trú lúc sang xứ người.
Cùng những tác giả tuyệt vời!
“Pháp Cú” Anh ngữ dịch lời thực minh.
Việt ngữ dịch rất tận tình,
Ngài Minh Châu quý xứng vinh hiện thời.
Thượng Tọa Giới Đức tuyệt vời!
Chuyển tập thơ ấy sáng ngời cú câu.
Bác Phạm Kim Khánh thâm sâu!
Dịch tác phẩm đó nhiệm mầu tuyệt siêu!
Tri ân tiến sĩ Bình nhiều!
CD Phật học trăm điều tiện nghi.

Sư Tâm Đăng, thật diệu kỳ!
Giúp đỡ pháp lữ những gì cần trao.
Sư Thiện Đức, quý làm sao!
In tập thơ ấy tốn hao công nhiều!
Chư Sư trợ duyên muôn chiều,
Quý Cô cũng vậy góp nhiều ý hay.
Nhân viên Trường Đại Học này,
Tận tâm giúp đỡ những ngày học tu.
Chư phật tử, xa mịt mù,
Hết lòng vì đạo trợ tu chuyến này. Kính tri ân! Người từ đây, Con nguyện tu học chung tay tô đời.

*

Vài Nét Tiểu Sử Tác Giả

Quê hương tôi đã sinh ra,
Không gần thành thị lại xa phố phường.
Trí tuệ cũng tạm bình thường,
Toán không được giỏi văn thường chẳng thông.
Hai mươi tuổi, tôi nuôi mộng,
Chiếc áo nâu sòng cổ rộng thích mang.
Ngày đêm quyết chí lìa trần,
Tu hành học đạo để thâm pháp mầu.
Thế đời phải giấc mơ đâu?
Cha tôi chẳng thích nên đâu xin giùm.
Mẹ tôi dễ mến vô cùng,
Bà rất hoan hỷ và mừng cho con.
Từ đó phân tích cùng chồng,
Con đi học đạo xứng tông môn mình.
Tuy nhiên bố vẫn lặng thinh,
Bởi vì ái thủ quấn tình cha con.
Cuối cùng tôi chạy lon ton,
Nhờ người giúp đỡ để mong thoát trần.
Khuôn hội có Chú tận tâm,
Đồng ý giúp đỡ vào tận cố đô.
Tìm chùa để dẫn tôi vô,
Xuất gia tu học điểm tô tâm lành.
Tám năm học đạo rất nhanh,
Thế mà không trụ ở quanh quê mình.
Rồi một ngày, rất quang vinh,

Tôi đã rời gót sang bình thái dương.
Học tu cũng khá tận tường,
Có người trợ giúp trên đường công danh.
Tôi nguyện mãi sống trong thanh,
Để mà đền nghĩa người dành cho tôi.
Và nguyện hằng sống đơn côi,
Để tròn mộng ước của tôi ban đầu.
Thấm thoát thời gian trôi mau,
Mới đây đã quá mười sáu trường.
*

Lời Nói Đầu

Người ơi! Dịch thơ khó làm!
Bởi vì lẽ đó tránh sao khỏi nhầm.
Chính mình tự nhủ nghĩ thầm,
Thơ tôi phỏng dịch có phần bị sai.
Với tài mỏng, đức chẳng dày,
Thật lòng cung thỉnh danh tài chỉ cho.
Vốn tôi không phải nhà nho,
Xin nhờ các bậc cao phong đức dày.
Thật tâm chỉ rõ cho hay,
Để lần tái bản sau này tốt hơn.
Thành tâm kính đa tạ ơn!
Những ai đã giúp tô sơn thơ này.
Nhân đây thành thật chấp tay,
Đảnh lễ đa tạ đức dày Thế Tôn.
Và xin dâng đến Tăng môn,
Phước đức nho nhỏ con dồn từ lâu.
Chia đến Cha Mẹ ân sâu,
Và luôn những bạn đạo mầu xuất gia.
Dâng lên thân quyến gần xa,
Phước đức tôi đã dịch ra thơ này.
Cầu mong hết thảy chúng sanh,
Chóng lìa thoát khổ tử sanh luân hồi.
Chúc quý vị, mãi vui tươi,
Sống trong chánh pháp muôn đời an vui.
Mong chúng sanh, mỉm môi cười,
Cuộc đời tự tại rạng ngời tương lai.
Xin người theo dấu Như Lai,
Tiến về giác ngạn xứng vai con Ngài.

Thầy trò chúng ta vui hoài,
Như cây với cội an dài tịnh thanh.
I. Phẩm Song Yếu

Pháp Cú câu 01

Trong các pháp, ý làm chủ,
Sai sử chúng dân[1] tranh thủ thi hành.
Nói làm với ý lưu manh,
Khổ não đeo níu theo anh mãi hoài.
Pháp Cú câu 02

Trong các pháp, ý làm chủ,
Hướng dẫn dân chúng[2] tranh thủ thi hành.
Nói làm với ý tốt lành,
Hạnh phúc vẫn mãi trung thành người thi.
Pháp Cú câu 03

Người mà ôm hận trong lòng.
Cứ nghĩ suy mãi xấu lòng người gây.
Luôn luôn ôm niềm hận này,
Hận thù mãi cứ vò giày thân tâm.
Pháp Cú câu 04

Người không ôm hận trong lòng,
Chẳng nghĩ suy đến xấu lòng người gây.
Không bao giờ ôm hận này,
Hận thù đâu có vò giày thân tâm.
Pháp Cú câu 05

. Hận thù không diệt hận thù,
Chúng ta mãi thấy thiên thu trong trần.
Từ Bi diệt hận sạch ngần.
Đó là định luật vĩnh hằng ngàn thu.
Pháp Cú câu 06

Nhiều người không hiểu cuộc đời,
Rồi đây chúng ta phải rời thế gian.[3]
Những ai hiểu thông rõ ràng.
Thế thì tranh luận nhẹ nhàng thoáng bay.
Pháp Cú câu 07

Ai người luôn đắm sắc trần,
Lục căn chẳng ngự muôn phần phóng theo.
Ăn uống chẳng chế ngự theo,

Ma vương cai trị cheo leo phập phồng.
Như thế người đâu vững lòng.
Như cây mềm yếu ngã lòng muôn phương.
Pháp Cú câu 08

Ai người không đắm sắc trần,
Lục căn mãi chế không phần nào theo.
Ăn uống tiết độ luôn theo,
Ma vương không thể níu đeo người này.
Như thế người đâu có say?
Khác nào tảng đá trụ ngay trên rừng.
Pháp Cú câu 09

Những ai mặc áo cà sa,
Nhưng mà tâm chứa cả phà uế nhơ.
Láo lường không chế lãng lơ,
Làm sao xứng đáng dương cờ Sa-môn.
Pháp Cú câu 10

Những ai xa lánh uế nhơ,
Hành trì giới luật chẳng mờ một li.
Chân thật tự chế tinh vi,
Như vậy xứng đáng mang y vàng này.
Pháp Cú câu 11

Không chân lại tưởng là chân,
Thế nhưng chân thật lại lầm dối gian.
Như vậy khó đạt pháp vàng,
Cũng do tà vạy lầm quàng mà thôi.
Pháp Cú câu 12

Chân thật biết chúng thật chân,
Giả chân tường tận rành phân chúng liền.
Đạt được chân thật thiêng liêng,
Nhờ có chánh hạnh tư riêng rõ ràng.
Pháp Cú câu 13

Ngôi nhà vụng lợp thấy trời,
Mưa rào đột xuất rải rơi cùng nhà.
Tâm người kém tu đang là,
Dục tham thâm nhập khó mà cản ngăn.
Pháp Cú câu 14

Ngôi nhà khéo lợp tuyệt vời,

Nước không xâm nhập khi trời mưa xuyên.
Tâm người khéo tu tinh chuyên,
Dục tham đâu dễ huyên thuyên chen vào?
Pháp Cú câu 15

Hiện kiếp muộn, tương lai sầu,
Kẻ ác khổ não âu sầu cả hai.
Ưu não sầu muộn đeo dai,
Thấy nghiệp ác tạo tâm hoài hận ân.
Pháp Cú câu 16

Kiếp này an, tương lai vui,
Chuyên tâm tạo phước an vui mãi hoài.
Chính người ấy vui an bài,
Thấy nghiệp thiện tạo tâm hoài an vui.
Pháp Cú câu 17

Kiếp này nản, tương lai than,
Kẻ ác đau khổ tâm can mãi hoài.
Than rằng ta làm ác dài,
Tương lại đọa xứ than hoài khổ thân.
Pháp Cú câu 18

Kiếp này sướng, kiếp kia sung, Bố thí tạo phước ung dung hai đời.

Hỷ hoan thiện nghiệp gieo bồi, Thiện thú nhàn cảnh thảnh thơi sanh vào.

Pháp Cú câu 19

Làu thông kinh điển rất nhiều,
Tâm luôn phóng dật chẳng điều hành thâm.
Như kẻ chăn bò tá nhân,[4]
Sa-môn tên tuổi không phần hạnh trang.
Pháp Cú câu 20

Chẳng thông kinh điển nhiều điều,
Tâm hằng tinh tấn mãi yêu hành trì.
Tham, sân, si bỏ dần đi,
Tỉnh giác hành pháp dẹp đi não phiền.
Hai đời chẳng chút say ghiền,
Sa-môn xứng hạnh thiên niên dự phần.
II. Phẩm Không Phóng Dật

Pháp Cú câu 21

Ai không phóng dật sống đời,

Người hằng phóng dật chết rồi khác chi.
Không phóng dật, sống diệu kỳ!
Phóng dật như chết xứng chi thân này.
Pháp Cú câu 22

Mỗi khi thông hiểu điều này,
Trí nhân kiềm chế không giây phóng mình.
Hỷ hoan tâm tịnh an bình,
An vui lặng sống hạnh linh Thánh hiền.
Pháp cú câu 23

Thiền Định người hằng thực thi,
Nỗ lực tinh tấn kiên trì hành sâu.
Niết-bàn trí nhân hưởng thâu,
An tịnh tuyệt diệu nhiệm mầu tối cao.
Pháp Cú câu 24

Nỗ lực chánh niệm hằng ghi,
Tịnh hạnh khắc kỹ tiết chi tu hành.
Điều phục sống theo pháp lành,
Phóng dật chẳng có tiếng lành lan xa.
Pháp Cú câu 25

Tinh tấn phóng dật chớ theo,
Tự điều khéo chế não nghèo sát na.
Bậc trí xây đảo quê nhà,
Lụt to nước lớn khó mà phủ dâng.
Pháp Cú câu 26

Những ai thiểu trí ngu si,
Phóng dật hằng sống quên đi kiếp người.
Bậc trí có đâu nhác lười?
Tài sản hằng giữ[5] sống đời tấn tu.
Pháp Cú câu 27

Người không phóng dật mông lung,
Dục lạc không đắm chớ đừng nói theo.
Thiền Định thực thi muôn chiều,
An lạc sẽ đạt sớm chiều tịnh thanh.
Pháp Cú câu 28

Trí nhân phóng dật triệt tiêu,
Luôn luôn tỉnh thức say yêu triệt hoài.
Lầu cao trí tuệ lên đài,

Vắng sầu nhìn cảnh sầu dài thế gian.
Bậc trí đứng trên đài trang,
Nhìn kẻ ngu dốt lang thang đất bằng.
Pháp Cú câu 29

Giữa phóng dật, ta tinh cần,
Trần gian mê muội, ta vầng trăng soi.
Người trí khác nào ngựa oai,
Để lại ngựa yếu mệt nhoài sau lưng.
Pháp Cú câu 30

Đế Thích chẳng có mông lung,
Đạt ngôi Thiên chủ ung dung thanh nhàn.
Tinh tấn được khen trần gian,
Phóng dật chê trách ngút ngàn thiên thu.
Pháp Cú câu 31

Tỳ khưu mê say tinh cần,
Kinh hãi phóng dật niệm tâm canh lòng.
Bước chân như đám lửa hồng,
Thiêu đốt phiền não tâm ròng tịnh thanh.
Pháp Cú câu 32

Tỳ khưu mê say tinh cần,
Kinh hãi phóng dật niệm tâm canh lòng.
Khổ cảnh dễ đâu xoay vòng?
Niết-bàn sẽ đạt vui lòng an tâm.
III. Phẩm Tâm

Pháp Cú câu 33

Người tâm hoảng hốt động giao,
Hộ trì, nhiếp phục làm sao canh chừng?
Bậc trí uốn tâm thẳng tưng,
Như người thợ khéo nắn từng cung tên.
Pháp Cú câu 34

Cá tươi quăng bỏ trên bờ,
Vẫy vùng, hoảng hốt nằm chờ xuôi tay.[6]
Tâm người nào kém cá này?
Hãy mau nỗ lực diệt ngay tham lòng.
Pháp Cú câu 35

Tâm ta như vượn chuyền cành,
Rong đuổi lạc thú thị thành thôn lâm.

Lành thay! điều phục được tâm,
Lạc an hưởng tận muôn phần an vui.
Pháp Cú câu 36

Tâm ta vi tế vô cùng,
Dục lạc rong đuổi đùng đùng đó đây.
Trí nhân phòng hộ tâm này,
Lạc an sẽ viếng lành thay cho người.
Pháp Cú câu 37

Trần gian xa lánh cô thân,
Bằng hữu chẳng vướng an tâm núi rừng.
Chế ngự được tâm anh hùng,
Thoát khỏi khổ ách ma thừng buộc chân.[7]
Pháp Cú câu 38

Người không an trú nội tâm,
Diệu pháp thâm thúy không phần rõ hay.
Tịnh tín bị rúng động hoài,
Làm sao tuệ mãn theo ngài động tâm.
Pháp Cú câu 39

Tâm hồn vắng bóng dục trần,
Hận sân lắng dịu muôn phần trong y.
Thiện ác hai mặt đã ly,
Bậc luôn tỉnh thức còn chi hãi hùng.
Pháp Cú câu 40

Thân như gốm sứ chợ hàng,
Trú tâm kiên cố vững vàng sát na.
Dùng trí tuệ, để chống ma,
Thắng bọn quái dị tham tà trong tâm.
Pháp Cú câu 41

Mai đây ngũ uẩn thân này,
Chấm dứt sinh mạng vất dày tha ma.
Xác vô thức, quăng bỏ mà,
Khác nào gỗ mục ai tha về dùng.
Pháp Cú câu 42

Kẻ thù hiềm hại kẻ thù,
Oan gia tự nó gông tù oan gia.
Kinh hãi tâm hướng ác tà,[8]
Triệu phần nguy khốn cho ta trong trần.

Pháp Cú câu 43

Mẹ cha yêu quý trên đời,
Không thể làm được cho người cho ta.
Thế nhưng tâm chánh hướng ra,[9]
Sẽ làm phúc lạc cho ta cho người.
IV. Phẩm Hoa

Pháp Cú câu 44

Những ai thông hiểu “cái Ta”,
Xuyên thâu Thiên giới, Dạ-ma các hàng.
Ai người khéo dạy lời vàng,[10]
Như người kỹ xảo hái giàn hoa tươi.
Pháp Cú câu 45

Hữu học chinh phục “cái Ta”,
Chinh phục Thiên giới, Dạ-ma các hàng.
Hữu học khéo dạy lời vàng,
Như người kỹ xảo hái giàn hoa tươi.
Pháp Cú câu 46

Thân như bóng nước trên dòng,
Ngộ thân mộng huyễn xoay vòng diệt sanh.
Trí nhân bẻ gãy hoa cành,
Thoát khỏi thần chết phúc lành an vui.
Pháp Cú câu 47

Ai còn lượm lặt hoa tươi,
Đắm say tham nhiễm mộng đời còn vương.
Thần chết hành hạ tan thương,
Khác nào lũ cuốn phố phường về khuya.
Pháp Cú câu 48

Ai người say đắm nhặt hoa,
Tham nhiễm chấp thủ dày già trong tâm.
Dục lạc thỏa mãn không phần,
Như vậy thần chết giết dần người kia.
Pháp Cú câu 49

Ong vàng viếng thăm hoa tươi,
Hút mật lót dạ an vui cuộc đời.
Không làm hư sắc hoa trời.
Bậc Thánh cũng vậy thảnh thơi gian trần.
Pháp Cú câu 50

Lỗi người ta chớ quan tâm,
Cho dù người ấy lạc lầm tạo ra.
Phật khuyên ta nhìn chính ta,
Thiện hạnh trau chuốt, ác tà đừng vương.
Pháp Cú câu 51

Hoa kia tươi đẹp tuyệt trần,
Nhưng mà chẳng có hương thầm bên trong.
Như người khéo nói dài dòng,
Không hành đâu có quả ròng tuyệt luân?
Pháp Cú câu 52

Hoa kia tươi đẹp tuyệt trần,
Màu sắc rực rỡ, hương thầm bên trong.
Như người khéo nói dài dòng,
Thực hành viên mãn quả ròng tuyệt luân.
Pháp Cú câu 53

Khóm hoa tươi đẹp tuyệt trần, Khéo tay kết lại tiên thần tràng hoa.

Cũng vậy, thân sanh tử mà, Thiện nghiệp gắng tạo sinh nhà an vui.

Pháp Cú câu 54

Hương thơm của các loài hoa,
Khó mà ngược gió lan xa muôn chiều.
Hương người đức hạnh cao siêu!
Tung bay ngược gió tỏa nhiều hướng phương.
Pháp Cú câu 55

Hương chiên đàn, cùng già la,
Hương sen, hoa vũ lan xa trong trần.
Hương người giới hạnh trong ngần,
So các hương ấy trăm phần trội hơn.
Pháp Cú câu 56

Hương chiên đàn, cùng già la,
Hương sen, hoa vũ lan xa trong trần.
Hương người giới hạnh trong ngần,
Tỏa khắp Thiên giới cao tầng mây xanh.
Pháp Cú câu 57

Ai người trú giới thậm thâm,
Phóng dật chẳng có chuyên tâm niệm hoài.
Chánh trí, giải thoát lên đài,

Ma vương không thể theo Ngài đức cao.
Pháp Cú câu 58

Đống rác nhơ nhớp thối thây,
Quăng bên xó chợ hôi khay phố phường.
Hoa sen tinh khiết phi thường,
Mọc trên chỗ ấy tỏa hương dâng đời.
Pháp Cú câu 59

Cũng vậy, quần sanh giữa đời,
Vấn vương uế nhiễm tâm nhơ tục trần.
Đệ tử Như Lai trong ngần,
Trí tuệ sáng chói phủ trần tam thiên.
V. Phẩm Người Ngu

Pháp Cú câu 60

Người thức ngủ thấy đêm dài, Đường xa nặng gánh đau vai lão bà.

Kẻ ngu luân hồi còn xa, Làm sao hưởng được pháp Cha trao truyền.

Pháp Cú câu 61

Nếu không gặp được bạn lành,
Bằng mình hoặc hơn trong thành thế gian.
Cô đơn quyết sống sẳn sàng,
Đời đời chẳng bạn cùng chàng ngu si.
Pháp Cú câu 62

Con “Ta”, tài sản của “Ta”,
Người ngu ưu não đầy phà phủ tâm.
Chính “Ta”, “Ta” có đâu tầm,
Tài sản con cái trăm phần có đâu?[11]
Pháp Cú câu 63
Người ngu biết rõ mình ngu,
Như thế có trí thực tu thấy mình.
Kẻ ngu cho mình trí minh,
Như vậy thật xứng thế tình gọi ngu.
Pháp Cú câu 64

Trăm năm kẻ ngu sống gần,
Thân cận bậc trí chẳng phần lây hương.
Không hiểu diệu pháp cao cường,
Khác nào muỗng nỉa tô tương cung vàng.
Pháp Cú câu 65

Người trí một khắc sống gần,
Thân cận trí giả trăm phần lây hương.
Thâm hiểu diệu pháp cao cường,
Như lưỡi thưởng thức tô tương cung vàng.
Pháp Cú câu 66

Hởi người thiếu trí ngu si,
Lại xem tự ngã khác chi kẻ thù.
Nghiệp bất thiện, tạo dày mù,
Đắng cay khổ quả gông tù đeo mang.
Pháp Cú câu 67

Bất thiện nghiệp, đã làm nhiều,
Ăn năn hối quá trăm điều khổ tâm.
Lệ tuôn, khóc than lặng thầm,
Bởi vì nhận lãnh quả trầm thân tâm.[12]
Pháp Cú câu 68

Thiện nghiệp thường xuyên làm nhiều,
Ăn năn hối quá không điều nảy sinh.
Hỷ hoan vui hưởng chính mình,
Hiện thời thọ mạng quang vinh an lành.
Pháp Cú câu 69

Ác hạnh ngọt mát đường phèn,
Kẻ ngu nghĩ vậy quả đen chưa về.
Quả ác khi trổ sum xuê,
Người ngu chịu khổ vạn bề khóc than.
Pháp Cú câu 70

Người ngu tháng tháng miên trường,
Cỏ cây hoa lá thực lương cho đời.
Phép tu khổ hạnh chơi vơi,
Làm sao sánh được thượng Người liễu tri.
Pháp Cú câu 71

Ác nghiệp đã tạo bao ngày,
Khác gì bát sữa đông ngay đâu mà.
Than hồng nung đốt tà tà,
Sát na theo báo anh ta trong trần.
Pháp Cú câu 72

Người ngu bất hạnh suốt đời,
Chính vì anh muốn lợi đời háu danh.

Vận may khi đã tan tành,
Đầu nó vỡ nát phân manh nhiều phần.
Pháp Cú câu 73

Người ngu háu danh hướng cầu,
Ăn trên ngồi trước trong đầu tính toan.
Tịnh xá quyền uy muốn làm,
Mong mỏi thiện tín vái van trọng thờ.
Pháp Cú câu 74

Người ngu Tăng, tục cả hai,
Ham danh háu lợi đóng vai ta làm.
Việc lớn việc nhỏ lệnh chàng,
Kẻ ngu nghĩ vậy tham tăng, mạn phồng.
Pháp Cú câu 75

Thế lợi, Niết-bàn khác thay, Tỷ kheo đệ tử Như Lai tận tường.

Cung kinh, tôn trọng chẳng vương, Độc cư Thiền Quán vượt phường uế nhơ.

VI. Phẩm Người Trí

Pháp Cú câu 76

Hiền nhân chỉ lỗi cho ta,
Khiển trách như thế tạo đà tiến thân.
Hãy nên gần gũi trí nhân,
Lời vàng thâu lượm khác hầm ngọc đâu.
Thân cận những bậc thâm sâu,
Ác lòng đoạn hẳn tâm châu sáng ngời.
Pháp Cú câu 77

Trí nhân khuyên bạn làm lành,
Ngăn ngừa ác pháp thi hành thiện tâm.
Người hiền cảm kích tri ân,
Nhưng bị kẻ ác nỗi sân ghét hoài.
Pháp Cú câu 78

Những người ác độc chớ thân,
Tiểu nhân ti tiện lại cần lánh xa.
Bạn lành tinh tấn lân la,
Thượng nhân bậc trí tán ca theo người.
Pháp Cú câu 79

Hỷ pháp mát lạnh thân tâm,
Nhẹ nhàng thuần tịnh thấm nhuần tim gan.

Trí nhân mãi mãi hỷ hoan,
Giáo pháp cao quý Cha ban cho đời.
Pháp Cú câu 80

Nông phu dẫn nước tưới vườn,
Cung tên được thợ tận tường uốn ngay.
Thợ mộc bào gỗ vá mày,
Bậc trí luyện tâm mỗi ngày sáng trong.
Pháp Cú câu 81

Ví như tảng đá trên đồi,
Phong ba bảo táp khó dời chuyển lay.
Bậc trí trong thế gian này,
Ca tụng phỉ báng khó lay tâm hồn.
Pháp Cú câu 82

Ví như hồ nước thẳm sâu,
Tinh khiết thanh tịnh nhơ đâu quay cuồng.
Cũng vậy, nghe pháp cao cường,
Trí nhân an tịnh hỷ vườn tâm can.
Pháp Cú câu 83

Người hiền hết thảy xả ly,
Người lành dục lạc màng chi luận bàn.
Khổ thọ lạc thọ hai hàng,
Buồn vui trí nhân đâu màng lưu tâm.
Pháp Cú câu 84

Không vì mình, chẳng vì người,
Không vì con cái hiện đời người đang.
Không vì tài sản quốc bang,
Không cầu thành tựu dối gian hạnh tà.
Trí nhân trì giới chuyên mà,
Trí tuệ chánh hạnh sát na hành trì.
Pháp Cú câu 85

Nhân loại lắm chúng sanh cư,
Thế nhưng thiểu số nhập cư Niết-bàn.
Đa số luân hồi lang thang,
Ngược xuôi xuôi ngược trong đàng dục say.
Pháp Cú câu 86

Những ai tinh tấn hành trì,
Chánh pháp vi diệu tiết chi tận tường.

Bờ kia sớm vượt an khương,
Dục ma đâu dễ quấn vương người này.
Pháp Cú câu 87

Bậc trí hủy diệt pháp đen,
Pháp trắng tu tập thân quen hằng ngày.
Xuất gia xa lánh tục nhà,
Viễn ly trần thế thuận đà lạc tâm.
Pháp Cú câu 88

Tầm lạc Niết-bàn hỷ hoan,
Sở hữu dục vọng chẳng màng đằng sau.
Bậc trí luyện tâm giồi trau,
Cấu uế hủy diệt chuyển màu tâm đen.
Pháp Cú câu 89

Những ai sống với chánh tâm,
Giác chi tu tập minh phân mỗi ngày.
Từ bỏ ái dục, đắm say,
Chấp thủ đoạn tận, uế dày triệt tiêu.
Như thế rọi sáng khắp miền,
Niết-bàn chứng đạt hiện tiền thế gian.
VII. Phẩm A La Hán

Pháp Cú câu 90

Bậc trí đã vượt bờ kia,
Sầu ưu đoạn tận rọi tia trong lành.
Đoạn trừ thằng thúc tròng tành,
Phiền não vắng bóng tịnh thanh tâm hồn.
Pháp Cú câu 91

Trí nhân chánh niệm tinh cần,
Xa lìa trú xứ âm thầm ẩn hang.
Khác nào thiên nga trần gian,
Nhẹ cánh bay vút chẳng màng ao kia.
Pháp Cú câu 92

Tài sản, sở hữu chẳng màng,
Uống ăn tiết độ nhẹ nhàng tâm tư.
Lòng không, vô tướng dung thư,
Hành xứ tự tại tâm tư thoát trần.
Như thiên nga, giữa mây vầng,
Lam sao tìm vết dấu chân khung trời?

Pháp Cú câu 93

Những ai lậu hoặc triệt tiêu,
Uống ăn chẳng vướng say yêu món gì.
Tâm không, vô tướng viễn ly,
Hành xứ tự tại mê si sạch ngần.
Như chim bay giữa mây tầng,
Dễ đâu tìm vết dấu chân khung trời?
Pháp Cú câu 94

Những ai nhiếp phục các căn,
Đánh xe điều ngự chế tâm não phiền.
Khác nào tuấn mã luyện hiền,
Mạn, lậu đoạn tận Chư Thiên trọng thờ.
Pháp Cú câu 95

Đất kia hiềm hận bao giờ? Trụ điện vững đứng bên bờ ruộng nương.

Hồ kia nước trong phẳng vườn, Trí nhân như thế chẳng vương luân hồi.

Pháp Cú câu 96

Những ai tâm ý tịnh thanh,
Phát ngôn trong sạch, nghiệp hành đẹp xinh.
Tuyệt đối giải thoát tâm mình,
Người như thế ấy an bình tối cao.
Pháp Cú câu 97

Không tin, giác ngộ vô vi,
Triệt tiêu hệ lụy tiết chi tỏ tường.
Cắt luôn dòng nghiệp tham vương,
Bậc trí ly dục cao cường thế gian.
Pháp Cú câu 98

Núi rừng, thung lũng, đồi cao,
Thành phố, làng mạc chỗ nào Ngài cư.
Bậc A La Hán tâm như,
Ở đâu Ngài trú thiên thu an lành.
Pháp Cú câu 99

Rừng sâu thiên cảnh tuyệt vời!
Thế nhưng thiếu dục người đời chán ngây
Trí nhân cảnh ấy vui say,
Ly tham xả bỏ chốn này tịnh an.
VIII. Phẩm Ngàn

Pháp Cú câu 100

Dẫu nói dài thượt nghìn lời,
Nếu không nghĩa lý lợi đời ích tha.
Tốt hơn chỉ nói chút mà,
Người nghe hỷ lạc đang là, tương lai.
Pháp Cú câu 101

Dẫu nói dài thượt nghìn câu,
Nếu không nghĩa lý thâm sâu lợi đời.
Tốt hơn nói một câu thôi,
Người nghe an lạc hiện thời, tương lai.
Pháp Cú câu 102

Dẫu tụng dài thượt trăm câu, Nếu không nghĩa lý thâm sâu lợi đời.

Tốt hơn tụng một câu thôi, Người nghe an lạc hiện thời, tương lai.

Pháp Cú câu 103

Ngàn lần chiến thắng ngàn quân,
Tại bại chiến trận mỗi lần chiến tranh.
Thế nhưng chẳng chút hùng anh
Thắng mình hiện tại thanh danh rạng ngời.
Pháp Cú câu 104

Tự thắng lấy mình tuyệt hay,
Chinh phục kẻ khác chẳng hay chút nào.
Ai người điều phục cơ cao,
Hằng sống tự chế nhiệm mầu vĩ nhân.
Pháp Cú câu 105

Thiên-thần, Thát-bà Giới tam,
Phạm-thiên, Ma-quái các hàng hiện nay.
Không ai chiến thắng nỗi Ngài,
Bậc trí tự chế trong đai gian trần.
Pháp Cú câu 106

Trăm năm dùng trọn thời gian,
Cúng thần châu báu ngọc vàng sơn dương.
Chẳng bằng giây lát cúng dường,
Đến bậc tự chế khó lường phước kia.
Pháp Cú câu 107

Trăm năm dùng trọn thời gian,
Rừng sâu thờ lửa vái van khẩn cầu.

Chẳng bằng giây lát cúi đầu,
Đảnh lễ bậc thánh phước sâu đức dày.
Pháp Cú câu 108

Cả năm tế vật cúng thần,
Mong cầu phước quả trợ nâng hậu đời.
Chẳng bằng một phần tư thôi,
Đảnh lễ bậc thánh phước ngời vạn niên.
Pháp Cú câu 109

Ai thường cung kính trọng tôn,
Quý Ngài trưởng thượng Sa-môn trong đời.
Sắc đẹp, sức khỏe sáng ngời,
Thọ mạng, an lạc mỗi thời trưởng tăng.
Pháp Cú câu 110

Ai người không giới, lung mông,
Trăm năm thọ mạng uổn công cuộc đời.
Tốt hơn sống một ngày thôi,
Thiền Định, trì giới rạng ngời thế gian.
Pháp Cú câu 111

Ai người không giới, lung mông,
Trăm năm thọ mạng uổn công cuộc đời.
Tốt hơn sống một ngày thôi,
Thiền Định, trí tuệ rạng ngời thế gian.
Pháp Cú câu 112

Ai người biếng nhác, dễ duôi,
Trăm năm thọ mạng phí đời phù sinh.
Tốt hơn sống một ngày vinh,
Tinh tấn, nỗ lực lung linh gian trần.
Pháp Cú câu 113

Nếu không thấy pháp diệt sinh,
Trăm năm thọ mạng chẳng vinh chút nào.
Tốt hơn một ngày quý cao,
Thấy pháp sinh diệt xiết bao an lành.
Pháp Cú câu 114

Bất tử không thấy hiện nay,
Trăm năm thọ mạng chẳng hay chút nào.
Tốt hơn một ngày quý cao,
Thấy pháp Bất tử xiết bao an lành.

Pháp Cú câu 115

Nếu không thấy Pháp Cao Siêu,
Trăm năm thọ mạng chẳng điều ích chi.
Tốt hơn một ngày diệu kỳ,
Thấy Pháp Tối Thượng vinh quy đời đời.
IX. Phẩm Ác

Pháp Cú câu 116

Nhanh tay làm các điều lành,
Cản ngăn ác pháp lộng hành trong tâm.
Những ai thiện hạnh trì tầm,
Như thế ác sự trong tâm thích hoài.
Pháp Cú câu 117

Những ai điều ác đã làm,
Chớ nên tiếp tục điểm trang mãi hoài.
Chớ mong làm ác trường dài,
Ác pháp tăng trưởng khổ đài vương mang.
Pháp Cú câu 118

Những ai thiện sự đã làm,
Hãy nên tiếp tục điểm trang mãi hoài.
Hằng mong hành thiện trường dài,
Thiện pháp tăng trưởng lạc hoài theo chân.
Pháp Cú câu 119

Chính người làm ác thấy hiền,
Ác quả chưa trổ lòng yên nhẹ nhàng.
Đến khi ác quả chín vàng,
Kẻ ác mới thấy rõ ràng ác kia.
Pháp Cú câu 120

Người hiền nhìn thấy ác hành,
Thiện quả chưa trổ tịnh thanh nhẹ nhàng.
Đến khi thiện quả chín vàng,
Người hiền sẽ thấy rõ ràng thiện kia.
Pháp Cú câu 121

Chớ khinh điều ác cỏn con,
Kẻ ngu hằng tạo thành non ác tà.
Như nước nhỏ giọt thôi mà,
Ngày qua tháng lại tràn nhà đầy lu.
Pháp Cú câu 122

Chớ khinh điều thiện cỏn con,
Người hiền hằng tạo thành non thiện ròng.
Như nước nhỏ giọt lu đồng,
Ngày qua tháng lại tràn lòng lu kia.
Pháp Cú câu 123

Thương gia tránh lối hiểm nghèo,
Người giàu tránh xóm cheo leo vắng nhà.
Muốn sống độc dược lánh xa,
Thận trọng tránh ác như ba điều này.
Pháp Cú câu 124

Bàn tay không có vết thương, Nếu cầm độc dược chẳng vương hại gì.

Hiền lương, độc dược viễn ly, Không hành ác sự làm chi theo người.

Pháp Cú câu 125

Ai hại người không ác tâm,
Người mà thanh tịnh, uế trần chẳng vương.
Như thế tội ác vô lường,
Lao vào kẻ ác không đường thoát thân.
Pháp Cú câu 126

Một vài[13] tái sinh bào thai,
Địa ngục khổ cảnh đón ngài ác tâm.
Cõi trời thiện nhân an phần,
Niết-bàn ưu đãi thánh nhân vô phiền.
Pháp Cú câu 127

Trời cao, biển cả trùng trùng,
Hư không, thung lũng, núi rừng hiện đang.
Những ai tạo ác non ngàn,
Ác quả khó tránh trần gian chốn này.
Pháp Cú câu 128

Trời cao, biển cả trùng trùng,
Hư không, thung lũng, núi rừng, ruộng nương.
Làm sao thoát khỏi Diêm Vương,
Thần chết kêu gọi lên đường sang ngang.
X. Phẩm Hình Phạt

Pháp Cú câu 129

Ai ai cũng sợ đọa đày,
Tử vong ghê rợn chốn này hãi kinh.

Lấy mình ví dụ chính mình,
Tự tay không giết khó tình sử sai.
Pháp Cú câu 130

Ai ai cũng sợ đọa đày,
Mọi vật yêu sống chốn này hạnh vinh.
Lấy mình ví dụ chính mình,
Tự tay không giết khó tình sử sai.
Pháp Cú câu 131

Chúng sanh cầu mong lạc hoài, Ai dùng đao trượng hại loài sanh linh.

Để tìm lạc thú cho mình, Như vậy không thể hạnh vinh hậu đời.

Pháp Cú câu 132

Chúng sanh cầu mong lạc hoài,
Ai người không có hại loài sanh linh.
Để tìm lạc thú cho mình,
Như vậy sẽ hưởng hạnh vinh hậu đời
Pháp Cú câu 133

Đừng nói lời ác bạn ơi,
Nói ác sẽ bị người đời trả ngay.
Khổ thay lời phẩn nộ này,
Đao trượng có thể ngược quay hại mình.
Pháp Cú câu 134

Ai người yên lặng chính mình,
Như chiếc chuông bể thường tình dùng đâu.
Người không phẩn nộ, gây nhau,
Niết-bàn chứng đạt nhiệm mầu xiết bao!
Pháp Cú câu 135

Chú chăn bò, dùng gậy tre,
Lùa bò ra bãi hội hè ăn cây.[14]
Cũng vậy già yếu chết gầy,
Tiển người kết liễu kiếp này phù sinh.
Pháp Cú câu 136

Từ xưa cho đến hôm nay,
Kẻ ngu làm ác chẳng hay biết gì.
Vì thế nghiệp ác dẫn đi,
Lửa kia nung nấu lâm li đêm ngày.
Pháp Cú câu 137

Ai dùng trượng đao hại người,
Vô tội, đức hạnh trong thời hiện nay.
Một trong mười loại khổ đày,
Người ấy lãnh chịu khó tày thoát thân.
Pháp Cú câu 138

Khổ thọ khốc liệt tái tê,
Hay là thương tích ẩm ê thân mình.
Hoặc là bệnh trọng trong hình,
Tâm hay tán loạn ý sinh liên tằng.
Pháp Cú câu 139

Một là tai vạ từ vua,
Hai là bị buộc tội cua vợ người.
Bà con mất hẳn trong đời,
Tài sản hủy diệt cuộc đời nát tan.
Pháp Cú câu 140

Phòng ốc nhà cửa tan tành,
Thảm hại lửa đốt cháy thành mái hiên.
Thân hoại mạng chung hiện tiền,
Kẻ ngu địa ngục xuôi miền nhập môn.
Pháp Cú câu 141

Không phải lõa thể sống đời,
Bện tóc, tro trét thân người ngày đêm.
Tuyệt thực lăn trên đất đen,
Sống nhớp, ngồi xổm trên nền chợ đông,
Làm sao thanh tịnh được lòng?
Trừ khi đoạn tận nghi dòng tâm kia.
Pháp Cú câu 142

Ai người chánh niệm tinh cần,
Thanh tịnh tự chế tinh thần hướng cao.
Kiên trì phạm hạnh thanh tao,
Sát na không nảy tâm nào hại tha.
Vị ấy Phạm chí đang là,
Sa môn, khất sĩ con Cha trăm phần.
Pháp Cú câu 143

Thế gian này thật khó tìm,
Người biết hổ thẹn chế mình ngày đêm.
Hằng tránh chỉ trích pha gièm,

Như ngựa hiền thục tránh quyền chàng trai.
Pháp Cú câu 144

Như ngựa hiền thục chạm roi,
Tinh tấn, vững tín, trau giồi giới tâm.
Kiên trì, Thiền Định sâu thâm,
Trạch pháp, từ ái chuyên tâm hành trì.
Trí tuệ, chánh niệm diệu kỳ,
Khổ não vô lượng thoát ly dễ dàng.
Pháp Cú câu 145

Thủy nông dẫn nước tưới vườn, Người làm tên bắn thường thường nắn cung.

Thợ mộc cắt xén gỗ dùng, Trí nhân tự chế anh hùng xứng danh.

XI. Phẩm Già

Pháp Cú câu 146

Hân hoan cười nói làm chi?
Khi đời bị lửa thiêu đi đêm ngày.
Tối tăm phủ kín chốn này,
Sao không đốt nén đèn cày chiếu soi?
Pháp Cú câu 147

Thân này đẹp tựa bức tranh,
Thế nhưng chứa chất một vành khổ đau.
Quán tưởng thấy nhiều khổ sầu,
Không phần ổn định, có đâu vĩnh hằng.
Pháp Cú câu 148

Thân này già yếu mỗi giây,
Mông mênh sóng nước, bệnh dày thân tâm.
Khối bất tịnh, đổ vỡ dần,
Chấm dứt mạng sống, chết thần mang đi.
Pháp Cú câu 149

Giá trị gì, xương bồ câu?
Mùa thu lả tả rơi đâu đây hoài.
Trái bầu da trắng dáng dài,
Vui chi nhìn thấy nó hoài ngày đêm?
Pháp Cú câu 150

Thân này trụ vững nhờ xương,
Máu thịt tô quét bức tường dáng duyên.
Bên trong bệnh tật liên miên,

Lừa đảo, ngã mạn nghìn thiên dẫy đầy.
Pháp Cú câu 151

Xe ngựa vua cưỡi đang già,
Tấm thân thế đó tà tà già theo.
Pháp thiện không già chẳng teo,
Bậc trí công bố ai theo thánh hiền.
Pháp Cú câu 152

Bò kia thân khỏe tráng cường, Nhưng mà mê muội đầu thường rỗng không.

Cũng vậy nếu người lung mông, Thiếu học lớn tuổi trí không trong mình.

Pháp Cú câu 153

Lang thang bao kiếp trong trần,
Cố công tìm kiếm vị thần tạo xây.
Thế nhưng khó gặp người nầy,
Sinh hoài, khổ mãi dẫy đầy trầm luân.
Pháp Cú câu 154

Ôi! Người xây ngôi nhà[15] xưa,
Nay ta nhìn thấy anh vừa hiện thân.
Từ nay đâu có làm dần,
Rui mèn[16], kèo cột[17] lớp tầng hủy tiêu.
Tâm ta tịch diệt mọi điều,
Tham ái, chấp thủ muôn chiều vụt bay.
Pháp Cú câu 155

Xuân xanh trẻ trung chẳng tu,
Bạc tiền không kiếm xuân thu thiếu thời.
Khác nào cò già nhác lười,
Ủ rủ không cá khóc cười hồ kia.
Pháp Cú câu 156

Xuân xanh trẻ trung chẳng tu,
Bạc tiền không kiếm xuân thu ấu thời
Khác nào cung gãy tàn đời,
Thở than ngày tháng qua rồi qua nhanh.
XII. Phẩm Tự Ngã

Pháp Cú câu 157

Nếu ai yêu quý cái “Ta”,
Phải luôn bảo vệ cái mà mình thương.
Bậc trí suốt ba canh trường,

Luôn luôn tĩnh thức tận tường tu tâm.
Pháp Cú câu 158

Trước tiên cũng cố chính mình,
Thực hành giáo pháp phân minh rõ ràng.
Sau đó giáo hóa trần gian,
Bậc trí như vậy ai phàn nàn đâu.
Pháp Cú câu 159

Những gì đem dạy cho người,
Chính mình làm vậy mười phân trọn lành.
Khéo chế, điều người phân rành,
Khó thay tự chế tâm anh mỗi ngày.
Pháp Cú câu 160

Ai người y chỉ tự mình,
Không hề y chỉ ngoài mình một ai.
Người khéo điều phục anh tài,
Đạt y chỉ vậy không hai trên đời.
Pháp Cú câu 161

Những điều ác nghiệt mình làm,
Chính mình tạo tác, khiến chàng phát sinh.
Nó nghiền nát, kẻ vô minh,
Khác gì kim cương cắt hình ngọc kia.
Pháp Cú câu 162

Dây leo bám cây sā-la,
Ai người phá giới trầm kha trong đời.
Chính mình hảm hại mà thôi,
Nội thù thành tựu như người từng mong.
Pháp Cú câu 163

Điều ác làm dễ hơn nhiều,
Khó khăn, hảm hại bao điều cho ta.
Thế nhưng thiện sự tinh hoa,
Lợi ích rất khó để mà thực thi.
Pháp Cú câu 164

Kẻ ngu chấp thủ kiến tà,
Ứng Cúng giáo điển tuyệt mà lại chê.
Bậc Thánh, chánh mạng trăm bề,
Thế nhưng chỉ trích đáng ghê gớm lòng.
Những kẻ như vậy đừng mong,

Khác nào hoa lá[18] diệt vong cuối mùa.
Pháp Cú câu 165

Điều ác chính ta tạo ra,
Ô nhiễm cũng vậy ai xa đâu mà?
Thiện sự chính ta làm ra,
Thanh tịnh cũng thế ngoài ta ai làm?
Thanh tịnh, uế nhơ chính chàng,
Không ai có đủ tư trang tịnh người.
Pháp Cú câu 166

Lợi ích lớn lao đến người,
Hãy luôn nhớ lấy đừng lơi chính mình.
Nhanh nhanh tu tập pháp vinh,
Đạt mục đích quý như mình từng mơ.
XIII. Phẩm Thế Gian

Pháp Cú câu 167

Hạ liệt thấp kém chớ theo,
Buông lung, phóng dật đừng đeo thi hành.
Chớ theo tà kiến lưu manh,
Tục trần chớ để phát sanh từng ngày.
Pháp Cú câu 168

Nỗ lực tinh tấn tu hành,
Giáo pháp vi diệu Cha lành tặng trao.
Ai người hành pháp quý cao,
Hạnh phúc an hưởng xiết bao hai đời.
Pháp Cú câu 169

Chánh hạnh tỉnh thức hành trì,
Tà hạnh quyết chí biệt ly xa rời.
Ai người hành pháp hiện thời,
Hạnh phúc an hưởng tuyệt vời cá hai.
Pháp Cú câu 170

Như bọt nước, trôi trên dòng,
Chúng ta nhìn thấy trần hồng huyễn vong.
Nỗ lực quán chiếu tận lòng,
Bất tử sẽ đạt vội mong làm gì.
Pháp Cú câu 171

Người ơi! Đến để nhìn đời,
Xe vua lộng lẫy sắc trời gấm hoa.

Kẻ ngu tham nhiễm say mà,
Bậc trí thấy vậy thoát xa đắm chìm.
Pháp Cú câu 172

Trước đây phóng dật buông lung,
Hiện nay tỉnh thức ung dung pháp hành.
Chiếu tỏa sáng soi thị thành,
Khác nào trăng rọi xua vành mây đen.
Pháp Cú câu 173

Những ai thực thi hạnh lành,
Phủ trùm ác nghiệp tích dành xưa nay.
Rạng rỡ chiếu sáng chốn này,
Như trăng xóa tẩy mây dày trời kia.
Pháp Cú câu 174

Trần gian choáng váng, mù mờ,
Ít người thấy rõ bến bờ lạc an.
Vài chú chim, thoát lưới chàng,[19]
Cũng vậy thiên giới dễ dàng sinh đâu.
Pháp Cú câu 175

Thiên nga bay liệng lưng trời,
Thần thông chim vút thảnh thơi gian trần.
Chinh phục Ma-vương dần dần,
Bậc trí thoát khỏi dục trần thương đau.
Pháp Cú câu 176

Ai người chẳng tôn pháp lành,
Vọng ngữ dối trá lộng hành hiện nay.
Kiếp sau chẳng tin mảy may,
Như thế ác nhỏ hăng say làm hoài.
Pháp Cú câu 177

Người keo kiệt, không sinh thiên,
Kẻ ngu nghe thí khởi liền sân tâm.
Bậc trí bố thí hỷ thầm,
Đời sau hưởng lạc lớp tầng khó đong.
Pháp Cú câu 178

Tốt hơn thống lãnh đất này,
Lành thay thiên giới kiếp này tái sinh.
Tốt hơn vũ trụ phục chinh,
Dự Lưu quả quý hạnh vinh hơn nhiều.

XIV. Phẩm Phật Đà

Pháp Cú câu 179

Như Lai chiến thắng vinh thay!
Chiến bất khả bại chẳng ai gian trần
Tuyệt thay! Phật giới vô tầng,
Thắng không dấu vết gian trần tìm đâu?
Vi diệu không vết nhiệm mầu!
Ma-vương theo đuổi biết đâu mà tìm?
Pháp Cú câu 180

Ai người đoạn tận tham trường,
Làm sao ái phược dẫn đường kéo đi?
Tuyệt thay! Phật giới diệu kỳ,
Làm sao theo dõi bước đi của Ngài?
Pháp Cú câu 181

Bậc trí Thiền Định tinh chuyên,
Viễn ly càng thích trong miền rừng sâu.
Chánh Giác[20], niệm trí nhiệm mầu!
Khiến cho Thiên chúng mến hầu theo chân.
Pháp Cú câu 182

Được sinh kiếp người khó thay!
Thanh tịnh trong sạch kiếp này khó hơn!
Khó nghe được Pháp cao cường!
Khó thay! Đức Phật tỏ tường viếng thăm.
Pháp Cú câu 183

Cho dầu ác nhỏ không làm,
Thiện sự phát triển ngày càng sum xuê.
Tâm ý thanh tịnh hướng về,
Huấn từ chư Phật không hề đổi thay.
Pháp Cú câu 184

Nhẫn nại, khổ hạnh quý cao,
Niết-bàn tối thượng quả nào dám tranh.
Xuất gia hảm hại chúng sanh,
Sa-môn không thể xứng danh trong trần.
Đây là giáo huấn trong ngần,
Chư Phật dạy bảo gian trần nghìn xưa.
Pháp Cú câu 185

Phỉ báng, phá hại chẳng làm,

Hành theo học giới Xuất Phàm[21] trao ban.
Luôn luôn tiết độ uống ăn,
Nhàn tịnh cư trú xa xăm gian trần.
Sát na tăng trưởng thượng tâm,
Đấy là huấn thị hậu thâm chư Ngài.
Pháp Cú câu 186

Mưa vàng rãi khắp trần gian,
Không sao thỏa mãn tâm chàng[22] háu tham.
Dục lạc ngọt ít, khổ ngàn,
Bậc trí hiểu rõ thế gian quanh mình.
Pháp Cú câu 187

Những vị đệ tử Thế Tôn,
Không tầm dục lạc thượng môn thiên đường.
Chỉ mong ái diệt miên trường,
Xứng danh con hiếu cao cường Như Lai.
Pháp Cú câu 188.189.190.191.192

Phần đông hoảng hốt hãi kinh,
Truy tầm nhiều chỗ cho mình nương thân.
Rừng rậm, cây linh, tháp tầng,
Núi non, đền miếu thờ thần vái van.
Tựa nương thế ấy bàng hoàng,
Quy y như vậy quý vàng cao đâu?
Nương tựa vào đó âu sầu,
Làm sao thoát khỏi khổ đau bạt ngàn?
Quy y Thiện Thệ cao sang,
Chánh pháp, Tăng bảo phước tràng thiên thu.
Tứ Đế chân lý thắng thù,
Dùng chánh tri kiến người mù[23] thấy ngay.
Thấy khổ, khổ tập trong này,
Diệt đế, Bát Chánh sâu dày tường tri.
Như thế khổ đâu nằm lì?
Phiền não lắng dịu còn chi khổ sầu.
Quy y như vậy cao sâu,
An ổn thật sự nhiệm mầu xiết bao.
Xóa tan khổ đau lưới rào,
Nương tự như thế phong hào tài ba.
Pháp Cú câu 193

Thanh tịnh thánh nhân khó tìm,

Phải đâu cũng thấy đùng đình đó đây.
Ở đâu xuất hiện bậc này,
Gia tộc thịnh vượng, vui thay an lành.
Pháp Cú câu 194

Lành thay chư Phật ra đời!
Lành thay giáo pháp tuyệt vời Cha trao!
Tăng đoàn hòa hợp vui sao!
Cùng nhau tu tập vui nào dám so!
Pháp Cú câu 195.196

Ai người tôn kính vĩ nhân, Chư Phật, đệ tử quý trân của Ngài.

Chinh phục nhiều loại khổ đài, Ưu não vắng bóng, sầu dài còn đâu.

Những bậc như vậy nhiệm mầu,
Tịch tịnh tuyệt đối, hãi tầu còn đâu.
Phước đức như thế thâm sâu,
Không sao đong được phước mầu hành nhân.
XV. Phẩm An Lạc

Pháp Cú câu 197

Vui thay cuộc sống chúng ta!
Không hận, an lạc giữa nhà[24] hận ân.
Ân hận đa số trong dân,
Chúng ta thoát khỏi hận ân giữa người!
Pháp Cú câu 198

Lành thay cuộc sống chúng ta!
Sức khỏe[25] tráng kiện giữa nhà ốm đau.
Mạnh khỏe cường tráng theo sau,
Chúng ta không vướng ốm đau như người!
Pháp Cú câu 199

Vui thay cuộc sống chúng ta!
Điên cuồng chẳng khởi giữa nhà cuồng điên.
Tỉnh niệm an nhiên trăm miền,
Chúng ta không vướng cuồng điên như người!
Pháp Cú câu 200

Lành thay cuộc sống chúng ta!
Không gì tham đắm gọi là của ta.
Chúng ta sẽ hưởng lạc mà,
Quang Âm Thiên chúng như ta khác gì?

Pháp Cú câu 121

Chiến thắng thì sinh oán thù,
Kẻ thua đau khổ thiên thu ngút ngàn.
Hạnh phúc cuộc sống tịnh an,
Cho nên thắng bại chẳng màng lưu tâm.
Pháp Cú câu 202
Lửa nào sánh được lửa tham,
Sân hận ghê tởm bội ngàn ác ma.
Ngủ uẩn đau hơn khổ mà,
Lạc nào dám sánh tâm nhà[26] tịnh thanh.
Pháp Cú câu 203

Đói ăn là bệnh trầm kha,
Các hành khổ não tối cao trong đời.
Sự thực hiểu được mấy người,
Niết-bàn tuyệt diệu đời đời an vui.
Pháp Cú câu 204

Sức khỏe đạt được tối cao,
Luôn luôn biết đủ, ngọc châu tuyệt vời.
Tín nhiệm, bà con đón mời,
Niết-bàn tuyệt diệu muôn đời an vui.
Pháp Cú câu 205

Độc cư ẩn sâu qua rồi,
Nếm được hương vị tuyệt vời tịnh thanh.
Đau buồn, ác niệm không hành,
Nhấm chút pháp hỷ ngọt thanh an lòng.
Pháp Cú câu 206

Lành thay! Thấy được thánh nhân,
Lạc an tràn ngập sống gần ngày đêm.
Kẻ ngu không sống cạnh bên,
Mãi mãi an lạc như trên khác gì.
Pháp Cú câu 207, 208

Hễ ai cùng sống kẻ ngu,
Lâu ngày dài tháng lu bù khổ đau.
Khổ thay đi chungvới nhau,
Rồi đây kẻ ấy chuyển màu thù nhân.[27]
Lành thay! kết bạn trí ân,
Khác nào chung sống, sống gần bà con.

Vì thế chúng ta dặn lòng,
Kết bạn hiền trí, tâm hồn định an.
Thông minh, đức hạnh, vững vàng,
Thánh nhân gần gũi tâm an lây mình.
Hiền nhân trung tín an bình,
Khác nào trăng sáng phủ mình sao kia.
XVI. Phẩm Hỷ Ái

Pháp Cú câu 209

Chuyên cần những việc không nên,
Bê tha việc phải thường quên không làm.
Mục tiêu bỏ, ái lại tham,
Thế mà ganh tị bậc ham tinh cần.
Pháp Cú câu 210

Chớ thường giao thiệp người thương,
Kẻ gét lại tránh xa phương nên làm.
Yêu không gặp, khổ muôn ngàn,
Không yêu gặp mãi sanh tràng khổ đau.
Pháp Cú câu 211

Do vậy đừng có yêu nhau,
Khó khăn cách biệt thương đau xa người.
Người không ghét, chẳng ái đời,
Cả hai không thể trói người thản nhiên.
Pháp Cú câu 212, 213, 214, 215, 216

Thân yêu nảy sinh sầu ưu,
Gây ra sợ hãi, lo âu trăm phần.
Ai người đoạn ái trong tâm,
Sợ hãi đâu có, sầu thâm chẳng còn.
Ái luyến sản sinh sầu non,
Gây ra sợ hãi trẻ non lớn già.
Ai người đoạn tận ái hà,
Sợ hãi đâu có, sầu tra chẳng còn.
Hỷ ái nảy sinh sầu non,
Tạo ra sợ hãi trẻ con mẹ già.
Ai người đoạn tận hỷ tà,
Sợ hãi đâu có, sầu tra chẳng còn.
Tham dục sản sinh sầu non,
Tạo ra sợ hãi trẻ con mẹ già.
Ai người đoạn tận dục tà,

Sợ hãi đâu có, sầu tra chẳng còn.
Tham ái nảy sinh sầu non,
Tạo ra sợ hãi trẻ con mẹ già
Ai người đoạn tận tham tà,
Sợ hãi đâu có, sầu tra chẳng còn.
Pháp Cú câu 217

Giới đức tuyệt hảo, tuệ tri,
Chánh pháp an trú, liễu tri lý mầu.
Làm xong những việc đã cần,
Quần chúng ái kính mười phân trọn lành.
Pháp Cú câu 218

Ước mong thành pháp ly ngôn,
Cảm xúc thượng quả ôn tồn tịnh thanh.
Các dục xa lánh tâm hành,
Thượng Lưu[28] như thế xứng danh trong đời.
Pháp Cú câu 219

Lữ khác lâu ngày ly hương,
An toàn nhẹ bước tìm đường về quê.
Bà con, thân quyến, bạn bè,
Vui mừng khôn xiết vỗ về cùng anh.
Pháp Cú câu 220

Cũng vậy phước thiện đã làm,
Hiện nay, đời kế theo chàng thiện nhân.
Đón chào với lòng hỷ tâm,
Như quyến thuộc rước người thân trở về.
XVII. Phẩm Phẩn Nộ

Pháp Cú câu 221

Từ bỏ ngã mạn, hận sân,
Hết thảy kiết sử vất dần quăng đi.
Danh sắc chấp trước làm gì?
Khổ não đâu có lụy bi người này.
Pháp Cú câu 222

Ai người kiềm chế hận sân,
Khác nào dừng bánh xe lăn trên đường.
Ta cho người ấy cao cường,
Những người còn lại cầm cương đơn thuần.
Pháp Cú câu 223

Lấy tình thương, thắng giận dữ,
Thiện sự chinh phục bao phủ ác nhân.
Lấy bố thí, thắng keo bần,
Chân thật thắng kẻ láo ngần thế gian.
Pháp Cú câu 224

Người không phẩn nộ, thật lời,
Sẳn lòng giúp đỡ ai người hỏi xin.
Thi hành ba pháp quang vinh,
Chư thiên cảnh ấy thật tình viếng thăm.
Pháp Cú câu 225

Hiền nhân đâu có hại ai,
Thân thường chế ngự trọn ngày an vui.
Trạng thái bất tử tuyệt vời!
Đến đây họ sẽ xa rời sầu ưu.
Pháp Cú câu 226

Ai người tỉnh giác thường xuyên,
Ngày đêm rèn luyện tâm yên thân nhàn.
Một lòng hướng đến Niết-bàn,
Nhiễm ô đoạn tận tịnh an tâm hồn.
Pháp Cú câu 227

A-tu-la ơi! Nên biết,
Cổ nhân thường dạy chi tiết cho đời.
Người kia không nói chỉ ngồi,
Cũng bị thế cuộc lắm lời gièm pha.
Nói nhiều, ít nói đang là,
Cũng nhường thế ấy gièm pha gian trần.
Ai người chỉ trích không lần,
Hiếm hoi tìm thấy thế trần hiện nay.
Pháp Cú câu 228

Quá khứ, hiện tại, tương lai,
Người được khen mãi khó thay để tìm.
Toàn ròng bị chê chuyên tinh,
Dễ gì tìm thấy chốn mình xứ ta.
Pháp Cú câu 229

Ngày ngày quán xét tự thân,
Bậc trí tán thán chân nhân tu hành.
Giới, định, tuệ thật trọn lành,

Người không tỳ vết xứng danh thánh hiền.
Pháp Cú câu 230

Người mà hạnh đẹp như vàng,
Thế gian ai dám phàn nàn chê bai?
Chư thiên tán ca vị này,
Phạm thiên cũng vậy vui thay chúc mừng.
Pháp Cú câu 231

Hành động hung dữ đừng làm,
Phòng thân bảo vệ như chàng lính đêm.
Điều ác dứt khoát bỏ bên,
Thiện sự phát triển cả đêm lẫn ngày.
Pháp Cú câu 232

Đừng nói thô lỗ cộc cằn,
Dùng lời khéo léo trong ngần dễ nghe.
Ác khẩu không nói nguyện thề,
Điều lành mãi nói chốn mê xứ này.
Pháp Cú câu 233

Ý tâm phẩn nộ đừng hành,
Canh chừng tâm ý trọn lành sát na.
Từ bỏ ác ý đang là,
Ý lành phát triển đẩy đà tiến tu.
Pháp Cú câu 234

Bậc trí trong thế gian này,
Bảo vệ thân khẩu cả ngày lẫn đêm.
Ý tâm cũng vậy chăm chuyên,
Cả ba nghiệp ấy trăm miền giữ canh.
XVIII. Phẩm Cấu Uế

Pháp Cú câu 235

Ngươi nay giống lá héo tàn,
Diêm sứ đang đợi dẫn đàng ngươi qua.
Cửa chết ngươi đang đứng mà,
Thế nhưng lương thực[29] đang là có đâu?
Pháp Cú câu 236

Hãy xây hòn đảo tự thân,
Nhanh chóng nỗ lực trí nhân trở thành.
Đạt được vô uế, tịnh thanh,
Chư thiên Thánh địa viếng thành an vui.

Pháp Cú câu 237

Mạng sống chấm dứt tiến gần,
Diêm Vương đang đợi trợ nhân tiển người.
Trên đường không chổ nghỉ ngơi,
Thế nhưng lương thực hiện thời có đâu?
Pháp Cú câu 238

Hãy xây hòn đảo tự thân,
Nhanh chóng nỗ lực trí nhân trở thành.
Đạt được vô uế, tịnh thanh,
Sẽ không trở lại khổ sanh đau già.
Pháp Cú câu 239

Chút ít chút ít thuận thời,
Bậc trí liên tục xa rời uế tâm.
Khác gì thợ vàng gian trần,
Gạn lọc vết bẩn trong ngần vàng kia.
Pháp Cú câu 240

Rỉ sét từ sắc sinh ra,
Thế nhưng quay ngược ăn phà sắc kia.
Cũng vậy ác hành lia chia,
Cõi khổ dẫn lối kẻ kia ưu buồn.
Pháp Cú câu 241

Kinh điển không tụng sẽ nhơ,
Nhà cửa chẳng quét rác rơi đầy sàn.
Biếng nhác làm nhơ sắc ngàn,
Người canh bất cẩn giặc tràn vào trong.
Pháp Cú câu 242

Đàn bà tà hạnh nhớp nhơ,
Xan tham vấy nhớp tiểu thơ cúng dường.
Cả hai điều ấy ác vương,
Hiện tại, kiếp tới thường thường thế gian.
Pháp Cú câu 243

Trong những cấu uế kể trên,
Vô minh số một đứng trên thượng tầng.
Từ bỏ, xa lánh trần hồng,
Giải thoát như thế chân ròng tỳ kheo.
Pháp Cú câu 244

Sống không hổ thẹn dễ dàng!

Khác nào chim quạ bạo tàn kiếm ăn.
Huênh hoang vu khống nói năng,
Người mà như vậy nhiễm tâm trong đời.
Pháp Cú câu 245

Sống hạnh hổ thẹn khó thay!
Thường cầu thanh tịnh cả ngày lẫn đêm.
Hoan hỷ, khiêm tốn, dịu hiền,
Trong sạch sáng suốt linh thiêng cuộc đời.
Pháp Cú câu 246

Sát sanh, hại vật trong đời,
Nói dối không thật mở lời điêu ngoa.
Đoạt cướp sở hữu người ta,
Vợ người lan chạ lúc nhà quạnh hiu.
Pháp Cú câu 247

Rượu men, rượu nấu uống nhiều, Đam mê dục lạc sớm chiều mê man.

Ai người như vậy điên quàng, Tự mình đào bới hố hang chôn mình.

Pháp Cú câu 248

Cho nên bạn hãy nhớ nghe,
Ác hạnh khó chế, rất ghê trong đời.
Tham lam, đồi bại bỏ rơi,
Nếu không chúng sẽ vùi đời khổ đau.
Pháp Cú câu 249, 250

Hỷ tâm, tín tâm dâng tràn,
Loài người bố thí cúng dàng[30] ngày đêm.
Ai người sanh tâm não phiền,
Khi thấy người khác ưu tiên trong đời.
Kẻ tâm như vậy chơi vơi,
Khó mà đạt được tâm ngời tịnh thanh.
Ai người cắt được tị ganh,
Nhổ tận gốc rể diệt quanh hoàn toàn.
Người tâm như thế vinh sang,
Ngày đêm bậc ấy tịnh an tâm hồn.
Pháp Cú câu 251

Lửa tham ghê lắm người ơi!
Sân hận thiêu đốt cuộc đời của ta.
Vô minh tàn bạo hơn mà,
Ái hà sâu thẳm bao la gian trần.

Pháp Cú câu 252, 253

Dễ dàng nhìn thấy lỗi người,
Lỗi mình khó thấy như trời về hôm.
Lỗi người phanh phui ngó nhòm,
Khác nào sàng gạo nhặt ròng trấu ra.
Lỗi mình che đậy sâu xa,
Như kẻ lừa dối ẩm tha xì chuồng.[31]
Ai mà thấy lỗi người luôn,
Tấn công, chỉ trích, gây thương cho đời.
Phiền não tăng trưởng tơi bời,
Kiết sử khó diệt, thoát rời làm sao?
Pháp Cú câu 254

Hư không chẳng có đường mòn,
Ngoài đây[32], không có Sa-môn xuất trần.
Chúng sanh hý luận lớp tầng,
Không chút hý luận trong trần Như Lai.
Pháp Cú câu 255

Hư không chẳng có đường mòn,
Ngoài đây, không có Sa-môn xuất trần.
Các hành đâu có vĩnh hằng?
Chư Phật không chút động tâm trong đời.
XIX. Phẩm Pháp Trụ

Pháp Cú câu 256

Ai người hấp tấp xử phân,
Vì thế chẳng đạt trung cân hai chiều.
Bậc trí cân nhắc cao siêu,
Chánh hạnh, tà ngụy hai điều tường tri.
Pháp Cú câu 257

Ai người chỉ đạo tha nhân,
Công bằng, thận trọng phải cân rõ ràng.
Bậc trí hành đúng pháp sang,[33]
Xứng danh người giữ pháp vàng Như Lai.
Pháp Cú câu 258

Xứng danh bậc trí trong đời,
Không phải ăn nói lưu lời loát câu.
Không sợ hãi, vắng hận sầu,
An tâm mới gọi nhiệm mầu trí nhân.

Pháp Cú câu 259

Xứng danh giáo pháp hành trì,
Không phải siêng nói thầm thì ngày đêm.
Mặc dầu ít nghe pháp hiền,
Thân hành thấy pháp linh thiêng của Ngài.
Kinh cảm giáo pháp thật này,
Phóng dật vắng bóng, xứng tay pháp trì![34]
Pháp Cú câu 260, 261

Dẫu cho tóc bạc cả đầu,
Làm sao được gọi dài râu trưởng làng.
Mặc dầu tuổi lớn niên ngàn,
“Lão ngu” rỗng tuếch xóm làng mãi kêu.
Ai người hành pháp, thật yêu,[35]
Vô hại, tự chủ, biết điều chế tâm.
Vững chắc, cấu uế sạch ngần,
Xứng danh “Trưởng lão” mười phân vẹn toàn.
Pháp Cú câu 262, 263

Không phải hùng biện tài ba,
Sắc mặt đẹp đẽ làn da dịu hiền.
Nếu còn keo kiệt, tị hiềm,
Khoác lác, dối trá, thiện hiền xứng đâu?
Ai người diệt hết hận sầu,
Nhổ tận gốc rể nhiễm màu[36] ở trên.
Như thế xứng danh con hiền,
Thiện nhân đáng quý thiên niên gian trần.
Pháp Cú câu 264, 265

Đầu cạo láng bóng mặc dầu,
Dối trá, không luật, láng đầu làm chi?
Tham lam, ích kỷ xiết ghì,
Sa-môn sao được sử ghi trong đời?
Tất cả ác pháp hiện thời,
Thô, tế đánh bại bởi người cao cơ.
Nhiễm ô chinh phục tận bờ,
Thật quả như thế tôn thờ Sa-môn
Pháp Cú câu 266

Mặc dầu khất thực nhờ tha,
Không phải như thế gọi là tỳ kheo.
Thi hành giáo pháp cao siêu,

Giữ gìn giới luật muôn chiều tỳ kheo.
Pháp Cú 267

Ai người thiện ác vượt qua,
Sống đời Phạm hạnh ngôi nhà Như Lai.
Chuyên tâm thẩm sát đời này,[37]
Như vậy xứng đáng gọi thầy tỳ kheo.
Pháp Cú câu 268

Người mà đần độn ngu si,
Ẩn sĩ sao gọi chỉ vì lặng im?
Người cầm cán cân thông minh,
Tốt lành chọn lấy chính mình trí nhân.
Pháp Cú câu 269

Lánh xa ác pháp hoàn toàn,
Như vậy ẩn sĩ xứng mang tên người.
Những ai thông hiểu hai đời,
Ẩn sĩ tuyệt diệu trong thời hiện nay.
Pháp Cú câu 270

Ai còn sát hại sanh linh,
Làm sao được gọi anh minh Thánh hiền?
Ai mà cao quý hiện tiền,
Không sát hại vật, não phiền triệt tiêu.
Pháp Cú câu 271, 272

Không chỉ nghiêm trì giới luật,
Lại nữa chẳng phải học thuật nhiều đâu.
Không phải Thiền Định thâm sâu,
Cuộc đời ẩn dật nhiệm mầu cô đơn.
Thế Tôn khuyên bảo ôn tồn,
Không nên tự mãn tâm hồn như trên.
Khinh khi phàm tục chưa lên,
Nhưng ta hưởng lạc tịnh yên tâm hồn.
Tỳ kheo đừng có tin lòng,
Mặc dầu như vậy, trần hồng còn dư.[38]
XX. Phẩm Đạo

Pháp Cú câu 273, 274, 275, 276

Bát Chánh con đường tối cao,
Tứ Đế tuyệt diệu thâm sâu lý mầu!
Vô tham thù thắng xiết bao!

Pháp nhãn vinh hạnh anh hào thế gian.
Đường này thật là vinh quang,
Dẫn đến kiến tịnh hành trang cho người.
Đường trơn ai giẫm vui tươi,
Ma vương kinh ngạc khi người thực thi.
Nếu người men theo lối đi,
Khổ đau đoạn tận còn chi ưu buồn.
Như Lai không hề nói suông,
Con đường cao quý tặng phường biếu dân.
Thế Tôn chỉ dạy minh phân,
Các con nỗ lực nhiệt tâm thi hành.
Hành thâm Bát chánh[39] thông rành,
Ma vương tẩu thoát rừng xanh mịt mù.
Pháp Cú câu 277, 278, 279

Khi tuệ quán thấy tỏ tường,
Các hành bản tính vô thường ban sơ.
Nhàm chán bởi khổ vô bờ,
Giẫm lên tịnh lộ cao cơ nhiệm mầu.
Khi tuệ quán thấy rõ ràng, Các hành đau khổ bạt ngàn ban sơ.

Nhàm chán bởi khổ vô bờ, Giẫm lên tịnh lộ cao cơ nhiệm mầu.

Khi tuệ quán thấy rõ ràng,
Các pháp vô ngã chuổi tràng ban sơ.
Nhàm chán bởi khổ vô bờ,
Giẫm lên tịnh lộ cao cơ nhiệm mầu.
Pháp Cú câu 280

Trẻ trung, mạnh khỏe lúc này,
Sao không nỗ lực suốt ngày thực thi.
Nhu nhược, biếng nhác li bì,
Trí tuệ không đạt làm chi thấy Đường.[40]
Pháp Cú câu 281

Lời nói thận trọng thường xuyên,
Tâm ý khéo luyện, ác chuyên không hành.
Hãy giữ ba nghiệp tịnh thanh,
Đạt được đạo quý Cha lành[41] trao ban.
Pháp Cú câu 282

Tu thiền trí tuệ phát sanh,
Nghỉ hành trí tuệ tan thành mây đen.

Ai người hiểu rõ hai phen,[42]
Tiến triển, tàn yếu phải nên tu thiền.
Tự mình nỗ lực tinh chuyên,
Trí tuệ tăng trưởng xóa miền vô minh.
Pháp Cú câu 283

Đốn rừng nhưng chẳng đốn cây,
Do rừng sợ hãi bao vây tâm đời.
Rừng đây phiền não rối bời,
Tỷ khoe an tịnh khi rời rừng kia.
Pháp Cú câu 284

Khi nào chưa cắt tiệt rừng,
Nam nữ ái dục trùng trùng đại dương.
Như vậy tâm ý vấn vương,
Khác nào bò mẹ luyến thương bê vàng.
Pháp Cú câu 285

Tự mình cắt đứt ái hà,
Trời thu bẻ cánh sen hoa khác gì.
Trau giồi tịnh đạo lối đi,
Niết-bàn Ngài dạy vào khi xuất trần.
Pháp Cú câu 286

Mùa mưa ta sẽ ở đây,
Trời Đông, Thu đến cũng đây đâu bằng.
Kẻ ngu tâm tưởng sai lầm,
Chẳng thấy nguy hiểm gian trần xung quanh.
Pháp Cú câu 287

Ai người tâm ý đắm say,
Con thơ, súc vật cả ngày lẫn đêm.
Tử thần bắt người ấy liền,
Như cơn lụt lớn cuốn nguyên ngôi làng.
Pháp Cú câu 288, 289

Mỗi khi thần chết đến mời,
Không ai che chở cho người lâm nguy.
Con thơ, cha quý diệu kỳ,
Thân bằng quyến thuộc làm chi cứu mình.
Sau khi hiểu rõ lý tình,
Bậc trí trì giới luyện mình ngày đêm.
Nhanh chóng thanh tịnh tâm đen.[43]

Niết-bàn chứng đạt mười phen an toàn.
XXI. Phẩm Tạp

Pháp Cú câu 290

Lạc nhỏ từ bỏ rơi miền,
Đạt được lạc lớn thiêng liêng bội phần.
Bậc trí lạc nhỏ bỏ dần,
Thấy được lạc lớn mười phân tuyệt vời!
Pháp Cú câu 291

Kẻ nào gieo khổ cho người,
Mong cầu an lạc cho đời mình đang.
Hận thù sẽ trói buộc ràng,
Thù hận sao thoát hiện đang trong đời.
Pháp Cú câu 292

Việc đáng làm, lại bỏ lơ,
Việc không cần thiết lại vơ làm hoài.
Ngạo mạn, phóng dật trường dài,[44]
Người như thế ấy lậu hoài trưởng tăng.
Pháp Cú câu 293

Việc kia đáng làm làm chăm,
Việc không cần thiết tháng năm không làm.
Thân hành tỉnh niệm luôn mang,[45]
Người như thế ấy lậu tan biến dần.
Pháp Cú câu 294, 295

Sau khi giết mẹ giết cha,[46]
Hai vua Sát lỵ[47] sẳn đà giết luôn.
Giết sạch quần thần, quốc vương,[48]
Vô ưu, Phạm chí sống thường an vui.
Sau khi giết mẹ giết cha,
Hai vua Sát lỵ sẳn đà giết luôn.
Giết tên hổ tướng năm cường,[49]
Vô ưu, Phạm chí sống thường an vui.
Pháp Cú câu 296

Chư vị đệ tử Thế Tôn,
Ngày đêm tỉnh giác ôn tồn nội tâm.
Luôn luôn chánh niệm tinh cần,
Sát na niệm niệm Phật âm không ngừng.
Pháp Cú câu 297

Chư vị đệ tử Thế Tôn,
Ngày đêm tỉnh giác ôn tồn nội tâm.
Luôn luôn chánh niệm tinh cần,
Sát na niệm niệm Pháp thâm nhiệm mầu.
Pháp Cú câu 298

Chư vị đệ tử Thế Tôn,
Ngày đêm tỉnh giác ôn tồn nội tâm.
Luôn luôn chánh niệm tinh cần,
Sát na niệm niệm Tăng thân giáo đoàn.
Pháp Cú câu 299

Chư vị đệ tử Thế Tôn,
Ngày đêm tỉnh giác ôn tồn nội tâm.
Luôn luôn chánh niệm tinh cần,
Sát na niệm niệm Sắc thân chính mình.
Pháp Cú câu 300

Chư vị đệ tử Thế Tôn,
Ngày đêm tỉnh giác ôn tồn nội tâm.
Luôn luôn tỉnh thức tinh cần,
Ý tâm vô hại mọi phần an vui.
Pháp Cú câu 301

Chư vị đệ tử Thế Tôn,
Ngày đêm tỉnh giác ôn tồn nội tâm.
Luôn luôn tỉnh thức tinh cần,
Thi hành thiền tập mọi phần an vui.
Pháp Cú câu 302

Vui hạnh xuất gia khó thay!
Tại gia cư sĩ chua cay kém gì.
Không đồng,[50] an lạc hữu hy,
Luân hồi nhiều kiếp khổ chi cho bằng.
Cho nên luân hồi chớ gần,
Chớ theo đau khổ thế trần lụy bi.
Pháp Cú câu 303

Tín tâm, giới hạnh tròn đầy,
Vật chất chẳng thiếu, danh hay thơm hoài.
Ở đâu người ấy vãng lai,
Cung kính đón rước như ngài đức cao.
Pháp Cú câu 304

Hạnh nhân dù ở hang sâu,
Khác nào Hy-mã[51] vút cao dễ nhìn.
Kẻ ác dầu ở xó đình,
Kém gì tên bắn xuyên mình đêm đen.
Pháp Cú câu 305

Đơn cô nằm một ngồi mình,
Độc hành chẳng chán núi linh sông mầu.
Điều chế tâm mình thâm sâu,
Rừng kia an lạc cần đâu phố phường.
XXII. Phẩm Địa Ngục

Pháp Cú câu 306

Người kia làm nói không làm,
Kẻ này nói láo hai chàng khác chi?
Tạo nghiệp bất thiện li bì,
Cả hai địa ngục viếng khi lìa trần.
Pháp Cú câu 307

Lắm người khoác áo cà sa,
Ác hạnh không nhiếp ngày qua tháng dài.
Người ác do hạnh ác này,
Địa ngục khổ cảnh sanh ngay lìa trần.
Pháp Cú câu 308

Tốt hơn ăn nuốt sắc hòn,
Trong khi cháy rực đỏ hồng rợn ghê.
Buông lung, không hạnh lề mề,
Chớ nên thọ hưởng nhận về uống ăn.
Pháp Cú câu 309, 310

Bốn điều xảy đến cho người,
Một là phóng dật cua chơi đàn bà.
Thứ hai mắc họa, ngủ gà,[52]
Thứ ba làng xóm gièm pha phê bình.
Bốn là địa ngục cực hình,
Đây là tâm huyết Cha minh[53] dạy người.
Gặt bất thiện, sinh ác đời,
Đàn ông, phụ nữ suốt thời lo âu.
Quốc vương sắc lệnh đánh đầu,
Người ơi! Đừng có theo hầu vợ ai.
Pháp Cú câu 311

Ai người vụng nắm cỏ sa,[54]
Nó sẽ cứa đứt tay bà ôm cây.
Sa môn phẩm hạnh chẳng ngay,
Tất đọa địa ngục một ngày không xa.
Pháp Cú câu 312

Với những hành động buông lung,
Giới cấm ô nhiễm ung dung hành trì.
Đời sống phạm hạnh lại nghi,
Làm sao mang lại quả vinh cho người.
Pháp Cú câu 313

Việc gì cần làm nên làm,
Vững chắc kiên định sớm làm rất hay.
Xuất xa phóng đãng mỗi ngày,
Kích thích bụi bặm[55] tung bay khắp trời.
Pháp Cú câu 314

Tốt hơn việc ác đừng làm,
Hành động bất thiện gặt tràng khổ đau.
Hay hơn thiện hạnh gieo mau,
Lạc an tụ họp cùng nhau thăm người.
Pháp cú câu 315

Khác gì biên giới thị thành,
Trong ngoài phòng hộ gác canh đùng đình.
Cũng vậy phải canh hộ mình,
Sát na nhìn kỹ tâm mình không buông.
Đừng để tâm ta trôi suông,
Sầu muộn đưa tiển vào vườn khổ đau.[56]
Pháp Cú câu 316

Điều đáng hổ thẹn, lại không,
Việc không hổ thẹn tốn công thẹn hoài.
Ghì chặt tà kiến trường dài,
Khổ cảnh đọa lạc tái sanh trong trần.
Pháp Cú câu 317

Điều đáng sợ hãi, lại không,
Việc không hãi sợ tốn công sợ hoài.
Ghì chặt tà kiến trường dài,[57]
Khổ cảnh đọa lạc tái sanh trong trần.
Pháp Cú câu 318

Điều đáng lầm lỗi, thấy không,
Việc không lầm lỗi tốn công nghĩ hoài.
Ghì chặt tà kiến trường dài,
Khổ cảnh đọa lạc tái sanh trong trần.
Pháp Cú câu 319

Có lỗi thì biết có lỗi,
Không lỗi thì biết không lỗi rõ ràng.
Chấp nhận chánh kiến đường hoàng.
Nhàn cảnh ắt hẳn vinh quang sanh vào.
XXIII. Phẩm Voi

Pháp Cú câu 320

Ta[58] như voi giữa chiến trường,
Hứng chịu tên bắn tứ phương chỉa vào.
Chịu đựng lăng mạ đời trao,
Bao người vô lễ đang rào quanh ta.[59]
Pháp Cú câu 321

Hội hè voi luyện đưa đi,
Ngựa luyện vua cưỡi mỗi khi rời thành.
Người luyện, bậc tối hùng anh,
Phỉ báng, lăng mạ chịu quanh ngán gì.
Pháp Cú câu 322

Tuyệt thay "con la"[60] hóa thuần!
"Ngựa Xinh"[61] thuần chủng trong vùng người chăm.
Voi lớn ngà quý nhiều năm,
Tốt hơn điều chế thường chăm chính mình.
Pháp Cú câu 323

Chẳng phải loài cưỡi này đâu,
Tiển ta qua khỏi chiếc cầu tử sinh.
Mà bởi điều phục chính mình,
Niết-bàn đạt được do mình khéo tu.
Pháp Cú câu 324

Voi xưa mang danh "Hộ Tài",
Động dục tâm địa khó tày phục chinh.[62]
Không ăn uống, nhảy đùng đình,
Rừng sâu nhớ lại thân hình chẳng yên.
Pháp Cú câu 325

Người ngu chậm chạp, háu ăn,

Đắm mình ngủ mãi say lăn phố phường.
Khác nào heo sống trong chuồng,
Kẻ ngu mãi mãi viếng vườn bào thai.
Pháp Cú câu 326

Thuở xưa tâm chạy lung tung,
Rong đuổi dục lạc, ái vùng nó mong.
Nay ta đã chế ngự lòng,
Khác gì voi chúa phục tòng luyện viên.
Pháp Cú câu 327

Hãy an vui, không lung mông,
Kỹ xảo phòng hộ tim hồng của ta.
Kéo mình ra khỏi ác tà,
Như voi thoát khỏi lúc sa vũng lầy.
Pháp Cú câu 328

Nếu được gặp bạn ngoan hiền,
Trí tuệ, đức hạnh, sống thiền, hành chung.
Chánh niệm, hoan hỷ, trung dung,
Chinh phục phiền muộn sống cùng an vui.
Pháp Cú câu 329

Nếu không được gặp bạn hiền, Trí tuệ, đức hạnh, ngoan hiền, hành chung.

Như vua bại trận thoát vùng, Cô đơn tự sống, sống rừng như voi.

Pháp Cú câu 330

Dầu cho đơn độc cô thân,
Còn hơn kết bạn với thần u mê.[63]
Không làm ác, luôn nguyện thề,
Cô đơn tự sống đề huề như voi.
Pháp Cú câu 331

Vui thay! Có bạn lúc cần,
Tri túc thỏa mãn muôn phần vui thay!
Vui thay! Đức hạnh sâu dày,
Xa lìa khổ não vui thay cuộc đời!
Pháp Cú câu 332

Hạnh phúc, tôn kính mẹ hiền,
Hiếu cha phụng dưỡng triền miên vui hoài.
Phúc thay! Tôn kính chư Ngài,[64]
Lành thay! Cung kính qúy Ngài Sa-môn.

Pháp Cú câu 333

Vui thay! Giới đức suốt đời,
Đức tin bất thối sáng ngời vui thay!
Vui thay! Trí tuệ cao bay,[65]
Không làm điều ác vui thay an lành!
XXIV. Phẩm Tham Ái

Pháp Cú câu 334

Ai người thường sống mông lung,
Ái hằng tăng trưởng như rừng thường xuân.[66]
Đời này, kiếp nọ nhảy quần,
Y như chú khỉ trong rừng kiếm ăn.
Pháp Cú câu 335

Người sống trong thế gian này,
Bị ái ràng buộc cả ngày lẫn đêm.
Như thế sầu khổ tăng thêm,
Khác nào đồng cỏ mưa chêm nước vào.
Pháp Cú câu 336

Người sống trong thế giới này, Hàng phục ái dục cả ngày lẫn đêm.

Như vậy sầu bay xa miền, Y như giọt nước rơi trên sen hồng.

Pháp Cú câu 337

Điều lành Ta[67] dạy các con,
Trong khi tụ họp sắc son đây mà.
Nhổ tận gốc rể ái hà,
Y như nhổ gốc thân già cỏ Bi.[68]
Đừng để Ma vương yêu vì,
Khác gì nước lũ trôi đi lau rừng.
Pháp Cú câu 338

Thân cây tuy chặt lìa rồi,
Thế nhưng gốc chị cứ ngồi vững yên.
Cũng thế ái vi nằm nghiêng,[69]
Khổ đau diễn tiến liên miên trong mình.
Pháp Cú câu 339

Ái hà ba mươi sáu dòng,[70]
Đẩy đà dân chúng vào tròng ái tham.
Tà tư tham dục xuất tràn
Người tâm tà kiến bị nàng cuốn trôi.

Pháp Cú câu 340

Sông dục chảy khắp mọi nơi,
Đâm chồi nảy lộc khắp trời quê hương.
Mỗi khi dây leo bám tường,
Hãy dùng tuệ bén cắt xương gốc liền.
Pháp Cú câu 341

Chúng sanh thường nhớ ái hà,
Hằng ưa sung túc, đắm phà tiện nghi.
Theo đuổi an lạc mọi thì,
Thế nhưng vẫn mãi sanh đi, úa già.
Pháp Cú câu 342

Ai người theo đuổi ái hà,
Phập phồng run sợ y bà đi đêm.
Như thỏ mắc bẫy la rên,
Người bị ái buộc khổ thiên niên trường.
Pháp Cú câu 343

Ai người theo đuổi ái hà, Phập phồng run sợ y bà đi đêm.

Như thỏ mắc bẫy la rên, Tỳ kheo diệt ái, thoát phiền mục tiêu.[71]

Pháp Cú câu 344

Đã lìa rừng, sao hướng rừng?[72]
Tự do tối thượng, lại ưng buộc ràng.
Người như thế, thật dỡ gian!
Thoát khỏi triền phược, lại màng quay lưng.
Pháp Cú câu 345

Sợi gai, cây lớn, sắt dày,
Sau khi buộc thắt dễ tày tháo ra.
Tham con, vợ, châu ngọc ngà,
Bậc trí xác quyết khó mà thoát thân.
Pháp Cú câu 346

Trói buộc như trên[73] dẽo mềm,
Thế nhưng khó thoát xa miền nhọn gai.
Bậc trí hiểu rõ chông gai,
Từ bỏ dục lạc, luyến dai chẳng còn.
Pháp Cú câu 347

Ai người đắm say dục trần,
Đột nhiên tự nhảy lao thân xuống dòng.

Khác nào chú nhện quấn vòng,
Bậc trí bỏ dục khổ tầng còn đâu.
Pháp Cú câu 348

Quá khứ, hiện tại, tương lai,
Tự nhiên như thế miệt mài trôi qua.
Làm sao vượt khỏi bến phà,[74]
Giải thoát tất cả sanh già còn đâu.
Pháp Cú câu 349, 350

Ai bị tà ý phục hàng,
Dục lòng quá độ sắc nàng thấy xinh.
Người ấy tăng trưởng ái tình,
Xiềng xích thắt chặt chính mình từ nay.
Người nào tà ý cắt ngay,
Bất tịnh thường quán hăng say niệm hoài.
Ái hà sẽ diệt trường dài,
Xa lìa triền phược con Ngài nghìn thu.
Pháp Cú câu 351, 352

Ai người tới đích vắng kinh,[75]
Ly ái, bất nhiễm chính mình an vui.
Mũi tên sanh tử lìa rồi,
Thân này kiếp chót luân hồi còn đâu.
Ái lìa, vắng chấp, hết sầu,
Kỹ xảo hùng biện cú câu tuôn trào.
Kiếp này thân chót anh hào,
Như vậy Đại trí, Nhân cao gian trần.
Pháp Cú câu 353

Trí tuệ trội hẳn chúng sanh,
Trong sạch thanh tịnh trong vành đại dương.
Tham ái đoạn tận miên trường,
Hiểu biết tất cả phố phường thôn lâm.
Thắng trí Ta đạt trong ngần,
Ai thầy xứng đáng cho Bần Tăng[76] nương?
Pháp Cú câu 354

Thí pháp cao quý tột cùng!
Vị ngọt pháp bảo thấm nhuần thân tâm!
Hỷ pháp sung sướng vô ngần!
Đoạn tiệt dục ái thắng tầng khổ đau!
Pháp Cú câu 355

Giàu có làm hỏng kẻ ngu,
Bờ kia[77] không chút ưu tư ghé vào.
Người ngu tham đắm sang giàu,
Hại mình lỡ vướng hại sang xóm giềng.
Pháp cú câu 356

Cỏ dại làm hại ruộng vườn,
Tham lam tổn hại phố phường chúng dân.
Bố thí xả tham dần dần,
Trái quả tuyệt diệu hưởng phần nay mai.
Pháp cú câu 357

Cỏ dại làm hại ruộng vườn,
Sân hận tổn hại phố phường chúng dân.
Bố thí xả sân dần dần,
Trái quả tuyệt diệu hưởng phần nay mai.
Pháp cú câu 358

Cỏ dại làm hại ruộng vườn, Vô minh tổn hại phố phường chúng dân.

Bố thí xả si dần dần, Trái quả tuyệt diệu hưởng phần nay mai.

Pháp Cú câu 359

Cỏ dại làm hại ruộng vườn,
Dục lạc tổn hại phố phường chúng dân.
Bố thí xả dục dần dần,
Trái quả phong phú hưởng phần nay mai.
XXV. Phẩm Tỷ Kheo

Pháp Cú câu 360

Lành thay phòng hộ nhãn[78] căn!
Nhĩ[79] căn khéo chế chuyên chăm tốt lành!
Lành thay tỷ[80] căn ngự canh!
Thiệt[81] căn phòng hộ tốt lành tuyệt thay!
Pháp Cú câu 361

Lành thay phòng hộ tấm thân!
Lời nói khéo chế hộ dần lành thay!
Chế ngự ý tâm rất hay!
Khắp nơi kiềm chế tốt thay ba điều!
Tỳ kheo điều phục muôn chiều,
Thoát mọi thống khổ tiêu diêu[82] gian trần.
Pháp Cú câu 362

Ai người chế ngự chân tay,
Cái đầu, lời nói cả ngày chế chuyên.
Độc thân, biết đủ, hành thiền,
Người mà như thế hiện tiền tỳ kheo.
Pháp Cú câu 363

Tỷ kheo chế ngự khẩu hành,
Ngã mạn đừng vướng, chân thành nói năng.
Học hành, giải thích minh phân,
Ái ngữ khi nói tuyệt trần thế gian.
Pháp Cú câu 364

Tỷ kheo trú pháp hằng ngày,
Trầm tư, suy xét pháp Ngài trao ban.
Nhớ niệm giáo pháp quý sang,
Người mà như thế pháp vàng mãi theo.
Pháp Cú câu 365
Những gì mình được chẳng khinh, Người khác phúc lạc chớ sinh tị hiềm.

Tỷ kheo ganh tị thâm niên, Làm sao an dạ tâm yên trong thiền.

Pháp Cú câu 366

Mặc dầu nhận được ít thôi,
Tỷ kheo đừng có mỉm môi khinh thường.
Thanh tịnh, tinh tấn miên trường,
Chư thiên hoan hỷ tán dương suốt đời.
Pháp Cú câu 367

Thân kia danh sắc hai phần,
Của “Ta” không chấp, tinh thần thảnh thơi.
Không chấp, sầu não xa vời,
Tâm niệm như thế xứng đời tỷ kheo.
Pháp Cú câu 368

Tỷ kheo sống với tâm từ,[83]
Thông hiểu sâu sắc huấn từ Như Lai.
Cảnh giới an tịnh viếng hoài,
Hạnh phúc hữu lậu khổ dài cần chi.
Pháp Cú câu 369

Tỳ kheo, tát cạn thuyền này,[84]
Thuyền không nhẹ lướt vụt bay ngút ngàn.
Trừ tham, sân hận diệt tan,
Như vậy chứng đạt Niết-bàn con ơi![85]

Pháp Cú câu 370

Hãy đoạn năm,[86] từ bỏ năm,[87]
Gắng gieo tỉa, trau giồi chăm năm này.[88]
Tỷ kheo cắt năm trói[89] ngay,
Vượt qua hồng thủy[90] một ngày không xa.
Pháp Cú câu 371

Tỷ kheo hãy nhớ tu thiền!
Buông lung phóng dật đừng ghiền ruổi rong.
Chớ để dục lạc cuốn vòng!
Phóng dật, sắc nóng đỏ hồng nuốt thôi.
Khi bị đốt, chớ lớn lời,
Khổ đau buốt dạ than trời không cân.
Pháp Cú câu 372

Thiếu trí tuệ, không định tâm, Định tâm yếu kém, tuệ tâm sao bừng?

Ai người định tuệ lẫy lừng, Niết-bàn sẽ đạt thăm vùng an vui.

Pháp cú câu 373

Bước vào mảnh đất cô đơn,
Tỷ kheo tu luyện tâm hồn tịnh an.
Lành thay kinh cảm[91] pháp vàng!
Hưởng hương cực lạc siêu phàm an vui.
Pháp Cú câu 374

Ai người quán chiếu thường xuyên,
Danh sắc[92] sinh diệt trong miền thân tâm.
Đạt được hỷ pháp muôn phần,
Bậc bất tử biết, thường dân dễ gì.
Pháp Cú câu 375

Những điểm khởi đầu là đây,
Cho người thông thái như thầy tỷ kheo.
Phòng hộ lục căn sơn keo,
Tri túc, gìn giữ giới điều Cha ban.
Thường xuyên gần gũi bạn vàng,
Người mà thanh tịnh, sống hằng nhiệt tâm.
Pháp Cú câu 376

Cử chỉ tốt đẹp đường hoàng,
Lịch thiệp, khéo léo, nhẹ nhàng mến thân.
Do đó lạc hưởng muôn phần,

Khổ đau sẽ dứt thân tâm an lành.
Pháp Cú câu 377

Hoa nhài[93] thơm ngát tung bay,
Thế nhưng tàn úa bỏ ngay xó đường.
Cũng vậy tỳ kheo phải thường,
Hãy nên triệt hẳn phố phường tham sân.
Pháp Cú câu 378

Thân an tịnh, lời tịnh an,
Tâm hồn lắng dịu mãi mang trong mình.
Tỳ kheo từ bỏ dục tình,
Người mà như vậy xứng vinh trong đời.
Pháp Cú câu 379

Tự mình sách tấn lấy mình, Chính mình kiềm chế tâm hình[94] ngày đêm.

Thận trọng chánh niệm tinh chuyên, Tỷ kheo sẽ trú lạc viên hỷ tròn.

Pháp Cú câu 380

Tự mình nương tựa lấy mình,
Chính mình ẩn náu cho mình ngày đêm.
Vì thế kiềm chế tinh chuyên,
Khác gì thương chủ ngựa hiền cùng nhau.
Pháp Cú câu 381

Tỷ kheo hoan hỷ vui an,
Tịnh tín, thông hiểu pháp vàng Như Lai.
Cảnh giới an tịnh viếng hoài,
Hạnh phúc hữu lậu khổ dài cần chi.
Pháp Cú câu 382

Tỷ kheo tuổi nhỏ trẻ trung,
Siêng năng tu tập pháp hùng Thích Ca.
Chiếu khắp thế giới lan xa,
Mây đen tan rã trăng pha khác gì.
XXVI. Phẩm Bà La Môn

Pháp Cú câu 383

Hỡi này, Bà-la-môn kia,
Cố gắng tinh tấn xa lìa dòng sông.[95]
Từ bỏ ái dục tận lòng,
Biết hành hoại diệt chính ông siêu phàm.[96]
Pháp Cú câu 384

Khi người định tuệ[97] tròn đầy,
Bờ kia đến được vui thay đạo mầu!
Bà-la-môn, trí tuệ sâu,
Hết thảy kiết sử một tàu triệt tiêu.
Pháp Cú câu 385

Ai người không có bờ này,
Bờ kia chẳng có tuyệt thay quá mà!
Thoát sợ hãi, chẳng buộc ràng,
Bà-la-môn ấy ngọc vàng Ta[98] khen.
Pháp Cú câu 386

Người sống vô nhiễm, tu thiền, Phận sự hoàn mãn, não phiền còn đâu.

Bà-la-môn, thật nhiệm mầu! Mục tiêu tối thượng thâm sâu đạt rồi.

Pháp Cú câu 387

Mặt trời chiếu sáng ban ngày,
Ban đêm sáng tỏ nhờ tay chị Hằng.[99]
Khí giới chiếu sáng vua thần,
Phạm chí sáng tỏa nhờ hành định tâm.
Hào quang đức Phật trong ngần,
Ngày đêm rọi sáng gian trần khắp nơi.
Pháp Cú câu 388

Điều ác triệt, gọi Phạm chí,
Xứng danh Sa-môn thân ý tịnh an.
Xuất gia cấu uế diệt tan,
Như vậy xứng đáng dự hàng xuất gia.
Pháp Cú câu 389

Đánh đập Phạm chí, không nên,
Phạm chí đánh lại chẳng nên chút nào.
Xấu thay Phạm chí đánh vào,
Người đánh trả đũa xấu nào so qua.
Pháp Cú câu 390

Đối với người Bà-la-môn,
Lợi ích không nhỏ cho ông chút nào.
Khi tâm không luyến ái cao,
Hãm hại từ bỏ xiết bao là mừng.
Khổ đau thật sự đã dừng,
Cuộc đời an lạc khổ rừng lặng yên.
Pháp Cú câu 391

Ai người ba nghiệp ác xa,
Là thân khẩu ý cả nhà tịnh an.
Phòng hộ các căn vững vàng,
Bà-la-môn quý trong gian trần này.
Pháp cú câu 392

Nhờ ai ta biết pháp này?
Do Bậc Chánh Giác thuyết hay hiện thời.
Như Phạm chí, thờ lửa đời,
Ta nên cung kính, trọng người giúp ta.
Pháp Cú câu 393

Được gọi là Bà-la-môn,
Không phải dòng dõi, tông môn, khổ hành.
Ai người chân chánh tịnh thanh,
Bà-la-môn ấy xứng danh cõi này.
Pháp Cú câu 394, 395

Kẻ ngu ơi! Có ích gì?
Khi người bện tóc, áo bì[100] ngày đêm.
Nội tâm tích lũy não phiền,
Bên ngoài bóng nhoáng quấn viền giả thân.[101]
Người nào mặc y rác tầm,[102]
Thân thể gầy ốm nhô gân ra ngoài.
Cô đơn Thiền Định rừng gai,
Bà-la-môn ấy Như Lai tán thành.
Pháp Cú câu 396, 397

Phải đâu từ chỗ tái sanh?
Bào thai dòng dõi khiến anh ra đời.
Phạm chí ai gọi cho người?
Nếu tâm phiền não thế thời gọi suông.
Tâm không cấu uế ôn tồn,
Chẳng chấp trước, Bà-la-môn gọi hoài.
Đoạn hẳn kiết sử trong ngoài,
Không còn run sợ, vượt đài cùm gông.
Triền phược đâu có xoay vòng,
Bà-la-môn ấy thuộc dòng Như Lai.
Pháp Cú câu 398

Ai người cắt đức dây cương,[103]
Dây thừng,[104] dây nọng,[105] khung sườn dựng xây.[106]
Đánh tan vô minh trục dày,[107]

Bà-la-môn ấy cao tay xứng người.
Pháp Cú câu 399

Ai người kiên nhẫn, không sân,
Khi bị kẻ khác đánh thân, chửi nguyền.
Trừng trị mà vẫn lặng yên,
Bà-là-môn ấy thật hiền Ta khen.
Pháp Cú câu 400

Người không hận, làm hết mình,
Nỗ lực trì giới ái tình thoát ra.
Nhiếp phục kiếp chót đang là,
Bà-la-môn ấy được Ta gọi hoài.
Pháp Cú câu 401

Như nước giọt trên lá sen,
Như hạt mù tạc rơi trên kim thùa.[108]
Người không đắm nhiễm ái mưa,
Bà-la-môn ấy Phật ưa gọi hoài.
Pháp Cú câu 402

Ai người sống trên đời này,
Hiểu khổ, diệt khổ lành thay kiếp người.
Gánh nặng bỏ, giải thoát rồi,
Bà-la-môn ấy tuyệt vời Ngài[109] kêu.
Pháp Cú câu 403

Ai người trí tuệ thâm sâu,
Hiểu tà rõ chánh hai phần phân minh.
.Mục tiêu cuối, đạt chính mình,
Bà-la-môn ấy quang vinh đời đời.
Pháp Cú câu 404

Xuất gia, thế tục cả hai,
Người không liên hệ dầu ngày hay đêm.
Độc thân, không dục, sống yên,
Bà-la-môn ấy xứng tên Ta truyền.
Pháp Cú câu 405

Đánh đập chúng sanh bỏ rồi,[110]
Cho dù kẻ yếu hay người bạo gan.
Không làm cũng không khuyên can,[111]
Bà-la-môn ấy dự hàng Ta khen.
Pháp Cú câu 406

Thân thiện giữa những kẻ thù,
Giữa người bạo lực ta tu hạnh hiền.
Vô nhiễm giữa đám cuồng điên,
Bà-la-môn ấy chư thiên kính vì.
Pháp Cú câu 407

Ai người lìa bỏ tham sân,
Khinh miệt chẳng có kiêu căng diệt rồi.
Hạt mù tạc, đầu kim rơi,
Bà-la-môn ấy sáng ngời Ta khen.
Pháp Cú câu 408

Ai người nói lời ôn hòa,
Lợi ích dịu ngọt thật thà với tha.[112]
Chẳng chút xúc phạm người ta,
Bà-la-môn ấy tán ca bởi Ngài.[113]
Pháp Cú câu 409

Ai sống trong thế gian này,
Phẩm vật lớn nhỏ, mỏng dày, xấu xinh.
Chủ nhân không cho không nhìn,
Bà-la-môn ấy thật tình xứng danh.
Pháp cú câu 410

Người không có tâm mong cầu,
Đời này kiếp nọ dinh lầu khang trang.
Không mong cầu, giải thoát ràng,[114]
Bà-la-môn ấy hạnh vàng Ta khen.
Pháp Cú câu 411

Người không tham đắm dục trần,
Trí tuệ siêu việt đoạn thần nghi nan.
Thể nhập bất tử vô vàn,
Bà-la-môn ấy vẻ vang cho đời.
Pháp Cú câu 412

Ai sống trong thế gian này,
Không nhiễm thiện ác cả ngày lẫn đêm.
Vắng sầu, tịnh thanh, chẳng hoen,[115]
Bà-la-môn ấy chốt then cho đời.
Pháp Cú câu 413

Ai người đặc tính như trăng,
Vô nhiễm, chiếu sáng, sạch ngần, tịnh trong.

Hiện kiếp triệt tiêu ái lòng,
Bà-la-môn ấy vàng ròng thế gian.
Pháp Cú câu 414

Ai người vượt qua nguy đường,[116]
Vô minh đoạn tận, phá tường tử sanh.
Đến bờ kia, Thiền Định hành,
Nghi nan vắng bóng, ái vành diệt tiêu.
Không đắm nhiễm, an tịnh nhiều,
Bà-la-môn ấy mỹ miều thế gian.
Pháp Cú câu 415

Ai người đoạn tuyệt dục phàm,
Bỏ nhà thế tục thoát trần xuất gia.
Dục hữu đoạn tận trống nhà,[117]
Bà-la-môn ấy xứng Ta hỷ lòng.
Pháp Cú câu 416

Ai người đoạn tuyệt dục tầng,[118]
Bỏ nhà thế tục thoát trần xuất gia.
Ái hữu đoạn tận trống nhà,
Bà-la-môn ấy xứng Ta hỷ lòng.
Pháp Cú câu 417

Từ bỏ trói buộc cỏi người,
Cỏi trời cởi trói khóc cười vắng tanh.
Giải thoát trói buộc tung hoành,
Bà-la-môn ấy xứng thành vĩ nhân.
Pháp Cú câu 418

Từ bỏ ghét thương cả hai,
Thản nhiên, vô nhiễm trong đai gian trần.
Anh hùng nhiếp phục giặc tâm,
Bà-la-môn ấy muôn phần Ta khen.
Pháp Cú câu 419

Ai người thông hiểu hoàn toàn,
Vào ra sanh tử vô vàn chúng sinh.
Giác ngộ, vô nhiễm quang vinh,
Bà-la-môn ấy thật tình xứng danh.
Pháp Cú câu 420

Bậc kia thọ sanh về đâu?
Trời, người, Càn thát dễ đâu đoán chừng.

A-la-hán, đoạn tận rừng,[119]
Bà-la-môn ấy anh hùng lừng danh.
Pháp Cú câu 421

Quá khứ, hiện tại, tương lai,
Ai người giải thoát vật tài thế gian.
Không sở hữu, chẳng nắm càng,[120]
Bà-la-môn ấy dự hàng thượng nhân.
Pháp Cú câu 422

Quý phái, cao thượng, anh hùng, Hiền nhân, bậc thắng tham khùng, sân điên.

Giác ngộ, hoàn hảo, thanh liêm, Bà-la-môn ấy thiên niên tán thành.

Pháp Cú câu 423

Ai người biết được tiền đời,
Nhìn thấy thiên giới, bốn nơi đọa đày.[121]
Đạt được bất tử kiếp này,
Bậc thánh cao thượng sâu dày tuệ gươm.
Hoàn thành viên mãn chặng đường,[122]
Bà-la-môn ấy Ta thường ngợi khen.
-ooOoo-

Tài Liệu Tham Khảo

1. Bản dịch Việt ngữ của Hòa Thượng Thích Minh Châu, Sài Gòn, Việt Nam, 1996.

2. Bản dịch của Bác Phạm Kim Khánh, 1997. Kỳ Viên Tự tái bản, 2003.

3. Kinh Lời Vàng (thi hóa Dhammapada), Thượng Tọa Giới Đức (Minh Đức-Triều Tâm Ảnh), Chùa Huyền Không, Huế, 1995.

4. Một số dịch phẩm khác của một vài dịch giả trong và ngoài nước, Buddhasāsana CD, Tiến sĩ Bình Anson ấn tống, Australia.

[1] Những bất thiện tâm sở.

[2] Những thiện tâm sở .

[3] Từ giả trần thế.

[4] Người địa chủ đồn điền.

[5] Luôn luôn gìn giữ sự chánh niệm như phàm nhân giữ tài sản quý giá của mình.

[6] Nằm chờ chết.

[7] Dục giới, Sắc giới, Vô Sắc giới.

[8] Tâm hướng về mười bất thện pháp (sát sanh, trộm cắp, tà hạnh...).

[9] Tâm hướng về mười thiện pháp (không sát sanh, không trộm cắp, không tà hạnh...).

[10] Kinh Pháp Cú.

[11] Không thật có.

[12] Quả báo khốc lệt, trầm trong.

[13] Một vài chúng sanh.

[14] Cỏ.

[15] Ái

[16] Phiền não

[17] Thân

[18] Katthaka

[19] Chàng bẫy chim.

[20] Buddhas

[21] Đức Phật

[22] Người

[23] Chỉ mù đôi mắt thịt

[24] Những người.

[25] Sức khỏe thuộc về tâm – nghĩa là không còn mang các chứng bệnh của dục vọng.

[26] Người.

[27] Trở thành kẻ thù trong tương lai.

[28] Vị A-na-hàm (Bất lai)

[29] Thiện sự.

[30] Người dân miền Bắc hay dung trong khi dâng cúng đến chư Tăng....

[31] Gian dối trong khi đánh bài với người khác.

[32] Ngoài giáo pháp của Như Lai.

[33] Không thiên vị một bên nào cả.

[34] Chuyên sống trong pháp.

[35] Yêu chuộng sự thật.

[36] Keo kiệt, tị hiềm, dối trá....

[37] Thường quán chiếu về danh và sắc.

[38] Phiền não ngũ ngầm.

[39] Bát chánh đạo.

[40] Chánh Đạo.

[41] Đức Thế Tôn.

[42] Hành trì & dừng nghỉ.

[43] Dục vọng.

[44] Năm này tháng nọ.

[45] Luôn luôn hành trì.

[46] Dục ái và ngã mạn.

[47] Thường kiến và đoạn kiến.

[48] 12 xứ.

[49] Nghi (triền cái thứ năm trong ngũ triền cái, pañca nivāraṇa).

[50] Không đồng đẳng.

[51] Himalaya (núi Hy Mã Lạp Sơn).

[52] Ngũ không yên giấc.

[53] Như Lai.

[54] Cỏ Kusa.

[55] Tánh tình ngang nhiên tự phụ.

[56] Địa ngục.

[57] Năm này tháng nọ.

[58] Như Lai.

[59] Trong thế gian có rất nhiều người vô lễ.

[60] Người cứng đầu cứng cổ.

[61] Ngựa Sindh.

[62] Rất khó luyện nó.

[63] Người ngu dốt.

[64] Những vị Hiền Thánh.

[65] Nhìn xa hiểu rộng.

[66] Cây thường xuân.

[67] Như Lai.

[68] Cỏ Bīrana, sản xuất ra những rể thơm.

[69] Phiền não ngũ ngầm (anusaya).

[70] Tham ái có 3 loại: dục lạc, chấp hữu, chấp phi hữu; kết hợp với 6 căn và 6 trần thành 36 dòng ái.

[71] Có ý định thoát khỏi phiền não.

[72] Thoát khỏi ngôi nhà thế tục.

[73] Pháp cú câu 345.

[74] Niết-bàn.

[75] Không sợ hãi.

[76] Đức Thế Tôn.

[77] Niết-bàn.

[78] Mắt.

[79] Tai.

[80] Mũi.

[81] Lưỡi.

[82] Tự tại, an vui.

[83] Từ Bi.

[84] Đoạn trừ phiền não trong tấm thân ngũ uẩn.

[85] Đức Thế Tôn khuyên các đệ tử của Ngài.

[86] Thân kiến, nghi, giới cấm thủ, dục ái, sân.

[87] Sắc ái, vô sắc ái, mạn, trạo cử, vô minh.

[88] Tín, tấn, niệm, định, tuệ.

[89] Tham, sân, si, mạn, tà kiến.

[90] Dòng nước lũ.

[91] Kinh nghiệm và cảm nhận.

[92] Ngũ uẩn.

[93] Vassika.

[94] Danh & Sắc.

[95] Dòng sông ái dục.

[96] Vô vi (Ngài Minh Châu dịch).

[97] Thiền chỉ & Thiền quán.

[98] Đức Thế Tôn.

[99] Mặt trăng.

[100] Áo da thú.

[101] Không thật.

[102] Y phấn tảo, những miếng vải nhỏ thu nhặt từ những đống rác, bãi tha ma và may thành chiếc y.

[103] Sân.

[104] Ái.

[105] Tà kiến.

[106] Tùy miên (những phiền não ngũ ngầm, anusaya).

[107] Vô minh.

[108] Kim may vá.

[109] Như Lai.

[110] Từ bỏ những hành động bất thiện (chém giết, hảm hại).

[111] Chính mình không làm & cũng không khuyên người khác làm những điều bất thiện.

[112] Tha nhân hay người khác.

[113] Đức Thế Tôn.

[114] Phiền não.

[115] Không hoen ố.

[116] Con đường hiểm nguy.

[117] Thân ngũ uẩn.

[118] Tham ái, dục lạc...

[119] Lậu hoặc (phiền não).

[120] Chấp thủ.

[121] Bốn khổ cảnh (Địa ngục, Ngạ quỷ, Súc sanh và A-tu-la).

[122] Sanh tử luan hồi của những kiếp nhân sinh.

-ooOoo-

Chân thành cám ơn Tỳ khưu Giác Hạnh đã gửi tặng bản vi tính (Bình Anson, 09-2007).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.